

AVRUPA BİRLİĞİ İSTİHBARAT KURUMLARI

HAZIRLAYAN

Björn Müller-Wille

ÇEVİRENLER

Gül Arıkan Akdağ

Mustafa Cenk Sanıvar

İÇİNDEKİLER

Sunuş	3
1- Giriş	4
2- İstihbarat Nedir?	6
3- Yeni Güvenlik Ortamında İstihbaratın Rolü	11
4- İşbirliğinin Zorlukları	15
4.1 Sınır Ötesi İstihbarat İşbirliğinin Zorlukları	15
4.2 Kurumlar Arası İstihbarat İşbirliğinin Zorlukları	16
5- AB Güvenlik Politikası Araçlarına Mevcut İstihbarat Desteği	21
5.1 Askeri	22
5.2 Adalet, Polis ve Sınır Muhafızları	24
5.3 Sivil Koruma, Mayından Arındırma ve İnsani Yardım	27
5.4 Ticaret, Gelişme	28
5.5 Diplomasi	29
5.6 Bir Avrupa İstihbarat Topluluğu Modeli İçin Öneriler	30
6- Uluslararası İstihbaratı Organize Etmek ve Düzenlemek	33
6.1 Dikey Yardım ya da Yatay Koordinasyon?	33
6.2 Dikey Yardım AB’de İşe Yarar mı?	33
6.3 Örgütler Arası Değişim Nasıl Yapılabilir ve AB Neleri Düzenlemek Zorundadır	35
7- Avrupa İstihbarat Topluluğu İçin Bir Model	37
7.1 AB Organlarını Geliştirme	37
7.2 Bir Avrupa İstihbarat Topluluğu Ağının İnşası	40
8- Sonuç	45
A. Ekler	
a1 Kısaltmalar	47
a2 Bibliyografya	
Notlar	56

SUNUŞ

Bugünün güvenlik ortamında, uluslararası istihbarat örgütleri arasındaki işbirliğini geliştirmek zorunlu hale gelmiştir. Eğer “yeni tehditler” olarak tanımlanan hususların üstesinden birlikte gelinecekse, kolektif tehdit değerlendirmeleri yapılmalıdır.

AB, diğer örgütlerin aksine, geniş açılımlı güvenlik politikası araçları kullanmalı ve bunları koordine etmelidir. Bu nedenle, AB'nin diğer örgütlerden daha çok farklı istihbarat kurumlarının desteğine ihtiyacı vardır. Birlik, bunu gerçekleştirmek için şimdiden farklı tipteki istihbaratların değişimi ve üretimi için kendi yapısını geliştirmeye başlamıştır. Halihazırda dört AB istihbarat kurumu tanımlayabiliriz: Ortaya yeni çıkmaya başlayan Ortak Durum Merkezi (Joint Situation Center) (SITCEN), Avrupa Genelkurmay İstihbarat Dairesi (Intelligence Division of the European Military Staff) (INTDIV), Avrupa Birliği Uydu Merkezi (European Union Satellite Center) (EUSC) ve Europol.

Björn Müller-Wille tarafından hazırlanan bu rapor AB'nin yeni kurumlara ihtiyacı olmadığını ileri sürmektedir. Bunun yerine, mevcut AB istihbarat kurumlarında, çeşitli AB politikaları için gerekli istihbarat desteği sağlamaya olanak verecek şekilde bazı değişiklikler yapılmasını öne sürmektedir. INTDIV ve EUSC'nin şimdiki örgütlenmesi yeterli olarak görülürken, SITCEN ve Europol için reformlar teklif edilmektedir. Raporla, Birliğe ve Birliğin üye ülkelere dış istihbarat desteği sağlayan SITCEN'nin güçlendirilmesi ve genişletilmesi gerekliliği üzerinde durulmaktadır. Ayrıca, Europol'ün ikinci sütündeki (OGDP) kurumları ile daha yakın bir işbirliği içerisine girmesi gereklidir ve sorumlulukları genişletilmelidir. Birlik, var olan kurumları uygun hale getirmenin yanı sıra, üye ülkelerin sorumlulukları altında kalan alanlarda, ulusal kurumlar arasındaki doğrudan işbirliğini de kolaylaştırmaya yoğunlaşmalıdır. Bu amaçla, bir Avrupa İstihbarat İletişim Ağı oluşturulmalıdır. Birçok Avrupalı ve ulusal istihbarat üreticisinin iletişim kurmasını ve tehditleri tanımlama yeteneklerini geliştirmesini sağlamak için gerekli olan böyle bir ağın tasarım ve oluşturulmasında ortaya çıkabilecek teknik ve politik zorluklar bu girişimin ertelenmesine neden olmamalıdır. Bu, Birliğin sınırlı istihbarat toplama olanağına sahip olmasından ve ulusal kurumların desteğine bağımlı olmasından kaynaklanmaktadır. Bunun sonucunda, yerel ve Avrupa düzeyindeki karar vericiler verimli, tutarlı ulusal ve kolektif güvenlik üretiminde gerekli olan desteği elde edebilirler. Eğer iletişim teknik standartları ve metotları, formatları ve içerikleri, bilhassa Amerika Birleşik Devletleri, aday ülkeler ve NATO başta olmak üzere üçüncü taraflarla işbirliği içinde geliştirilirse, ek irtibat noktaları oluşturulup bunların istihbarat değişimi ve işbirliği güçlendirilebilir.

Bu rapor; Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi (TASAM) tarafından, AB'nin bağımsız bir kurumu olan Güvenlik Çalışmaları Enstitüsü, (Institute for Security Studies ISS)'nin “For Our Eyes Only? Shaping an Intelligence Community Within The EU” isimli çalışmasının “Avrupa Birliği İstihbarat Kurumları” ismiyle Türkçe'ye çevrilmesi suretiyle hazırlanmıştır. TASAM'la işbirliğinden dolayı Institute for Security Studies yöneticisi Sayın Nicol Gnesotto'ya teşekkür ederiz.

Raporun faydalı olmasını diler, saygılar sunarım.

Süleyman ŞENSOY
TASAM BAŞKANI

1- GİRİŞ

Çoğunlukla tarihte ikinci en eski meslek olarak tanımlanan istihbarat, kolektif güvenlik ve savunmada olduğu kadar dış politikada da hayati bir etken olmuştur.¹ Son yıllarda, istihbarat ve istihbarat kurumları arasındaki işbirliği daha da artan bir önem kazanmıştır.

Bu gelişme, daha çok güvenlik ortamındaki değişikliklerden kaynaklanmaktadır. İstihbarat, yeni terörizm şekillerinin, silahlanmanın, organize suçluların ve hatta insani felaketlerin olumsuz etkilerini bertaraf etmenin temel unsurunu oluşturmaktadır. 'Yeni tehditler'i doğru bir şekilde algılama ve tanımlama değişik ülkelerden kurumlar arasında olduğu kadar çeşitli istihbarat dalları arasında da yüksek istihbarat işbirliği gerektirir. Ayrıca, bu tür bir işbirliği yeni güvenlik tehditlerine karşı gerekli olan çok taraflı ve çok araçlı cevapların uygulanması açısından da bir zorunluluktur.²

Avrupa Birliği, elindeki araçlardan yola çıkarak derinleştirilmiş bir istihbarat işbirliği için doğal bir çatı oluşturmaktadır. Buna ek olarak, Birlik beyan ettiği amaçlara uygun bir istihbarat topluluğu geliştirmek zorundadır. İstihbarat, ortak güvenlik politikaları geliştirme ve Avrupa güvenlik stratejisinin özünü verme sürecinde hayati bir rol oynamaktadır.³ Ortak güvenlik politikaları formüle etmek için, Avrupa Birliğinin ortak bir uyarı anlayışına, ortak bir tehdit algısına ve bundan hareketle de ortak değerlendirmelere ihtiyacı vardır. Yeterli istihbarat desteği aynı zamanda Avrupa güvenlik politikalarının uygulaması için gerekli olacaktır. Bu yüzden, var olan istihbarat işbirliği yeni güvenlik ortamına uygun olarak ortak politikalarına hizmet edecek şekilde uygun hale getirilmeli ve yeniden yapılandırılmalıdır.

Burada asıl soru, Avrupa Birliği'nin hangi rolü oynaması gerektiği ve AB içindeki istihbarat topluluğunun şeklinin ne olması gerektiğidir. AB içerisinde hangi tarzda bir istihbarat işbirliğine ihtiyaç duyulmaktadır ve bu işbirliği hangi düzeyde yapılmalıdır? İstihbarat işbirliğinin yapısına yönelik her türlü öneri belli kriterlere uymak zorundadır.

- Yapılabilirlik: Güvenlik üretiminde müdahil olan her ulusal ve Avrupalı karar verici istihbarat desteğini, yani sorumluluklarını yerine getirmede yardıma olacak türde bilgiyi, almalıdır.
- Fizibilite: Öneriler politika yapıcılarını zorlasa bile onları umutsuzluğa itmemeli. Bu yüzden, politikacılar AB içerisinde işbirliğini, var olan kurumlar üzerine inşa etmelidir. Ayrıca var olan sorumluluk paylaşımına ve Avrupa ile ulusal düzey arasındaki yetki bölünmesine dikkat etmelidir.⁴
- Saklanabilirlik: AB dışında oluşturulmuş ikili veya çok taraflı istihbarat ilişkileri riske edilmemeli ve üçüncü taraflar (örneğin, NATO, Amerika Birleşik Devletleri, diğer ilgili ülkeler) için istihbarat topluluğu ile bağlantı kurmak mümkün olmalıdır.

- Basitlik: Öneriler, istihbarat üretimini ve dolayısıyla da güvenliği desteklemelidirler, yani katılımcılar (farklı ülke ve dallardan organlar) arasındaki işbirliğini zorlaştırmamalı, kolaylaştırmalıdır.

Bu çalışmanın amacı bu standartları karşılayacak bir model geliştirmektir. Çalışma, istihbarat terimini ve hangi istihbarat oyuncularının göz önüne alındığını, yani ne tür istihbarat üreticilerinin Avrupa İstihbarat Topluluğuna ait olduğunu belirleyerek başlamaktadır. Müteakiben, istihbaratın yeni güvenlik ortamında oynadığı rol anlatılmaktadır. Sonra, İstihbarat işbirliğinde karşılaşılan genel problemler belirtilmektedir. Daha sonra da, AB'nin özellikli rolleri ve sorumlulukları belirtilmiştir. Bu, bize AB içerisinde var olan istihbarat yapısının pek çok Avrupa güvenlik politikası araçları için gerekli olan desteği ne kadar karşıladığını değerlendirmemize imkan sağlayacaktır. Bunu yaptıktan sonra, inceleme, uluslararası ve kurumlar arası işbirliğinin birlikte ortaya koydukları zorluklara bir daha değinmektedir. İnceleme Avrupa düzeyinde kurumlar arası işbirliği için biçimlendirilmesi gereken düzenlemelerin neler olduğunu belirginleştirmenin yanı sıra, ulusal organlar arasında doğrudan bir değişimin ne zaman tercih edileceğini ve bir AB kurumunun kurulmasının ne zaman daha uygun olacağını da açıklığa kavuşturacaktır. Son olarak, yedinci bölüm ise daha önceki bölümlerin sonuçlarından yola çıkarak bir Avrupa istihbarat topluluğunun yaratılmasına yönelik bir çerçeve sunmaktadır.

2- İSTİHBARAT NEDİR?

İstihbaratı tanımlamak ve onu ham bilgiden ayırt edebilmek hiç de kolay bir iş değildir.⁵ En basit tanımıyla, İstihbarat belirli bir alıcının karar vermesine yardımcı olma amacı güden işlenmiş bilgi olarak kabul edilebilir.⁶ Bilgiyi istihbarata dönüştüren ise çoğunlukla ona sahip olanın elindekine bakışında yatmaktadır. Güvenlik bağlamında istihbarat alıcıya tehditleri teşhis etme, yani ona ne zaman harekete geçmesi gerektiğinin farkında olmasında yardımcı olur. Buna ilaveten, onu saha operasyonları veyahut siyaset faaliyetlerinin planlaması ve uygulaması esnasında destek sağlar. Bir karar alıcı, belli bir bilgiyi ihtiyaçlarını karşıladığı için istihbarat olarak görebilirken diğer bir karar alıcı aynısını ham veri ve sadece bilgi olarak değerlendirebilir. Basitçe ifade etmek gerekirse, bu fark taktikselden stratejik karar vermeye (sahadaki operasyon elemanından siyaset belirleyenlere) kadar sıralanan dikey bir ölçek ve her bir seviyede tehdit değerlendirilmelelerinden asıl görev/saldırı planlanmasına kadar uzanan bir ölçeğin yer aldığı bir tabloda gösterilebilir. Daha düşük seviyelerde ve saldırıların yapıldığı noktada gerçek zamanlı tek kaynaklı 'ham bilgi' hayati olabilir ve tanımlanmış bir hedefe karşı bir görevi yönetenler için gerekli olan tek istihbarat biçimi olarak görülebilir. Stratejik düzeye ve tehdit değerlendirmesine doğru bir hareket, çok kaynaklı temel değerlendirmelere ya da 'bitmiş istihbarata' olan ihtiyacı artırmaktadır ve istihbaratın tanımını değiştirmektedir. Buna ek olarak, açık kaynaklı istihbarat (OSINT) genellikle daha önemli olmaktadır. Tablo içerisinde bu konumda bulunan karar alıcılar (stratejik düzey – tehdit değerlendirmesi) herhangi bir önlem alıp almayacaklarını düşünmeye daha meyillidirler. Aynı şekilde nasıl ve ne zaman müdahale etme sorusundan çok kimin karşısında ya da yanında yer alacaklarını düşündüklerinde de bu eğilim geçerlidir.

Bu tanıma göre, gizlilik ve gizli kaynakların kullanımı istihbarat için bir ön şart olarak değerlendirilemez. Sadece açık kaynaklara dayalı yayınlanmış bir değerlendirme, belirli bir karar alıcı için uygunsa ve ona yardımcı oluyorsa istihbarat bilgisi olarak değerlendirilebilir. Fakat Avrupa istihbarat işbirliği tartışılırken ve Avrupa istihbarat topluluğu oluşturulurken, öncelikli kaygı kamuya açık değerlendirmeler⁷ değil, daha çok birçok ulusal ve Avrupa istihbarat kurumları tarafından ve onların arasında sınıflandırılmış bilginin üretimi ve değişimi öncelikli ilgidir. Bu yüzden, daha kolay anlaşılabilirliği için, bu yazı istihbarat teriminin kurumsal bir tanımlaması üzerinden gitmektedir. Belli bir bilgiyi neyin istihbarat haline dönüştürdüğünü bu bilginin kaynağı belirler. İstihbarat, öyle ya da böyle resmi olarak istihbarat kurumu olarak sınıflandırılmış bir kurumdan geçmelidir.

İstihbarat Fonksiyonlarının Sınıflandırılması

İstihbaratın yapılandırılması ülkeden ülkeye fark gösterir.⁸ Bununla beraber, neredeyse tüm ülkelerin, belli bir ölçüye kadar aşağıdaki dört istihbarat işleviyle karar alıcıları destekleyen bir ya da birçok örgütleri vardır.

- Askeri istihbarat yabancı askeri güçlerin kendi sınırları içinde ve dışındaki fiili ve potansiyel faaliyetleri hakkında bilgileri toplar ve değerlendirir. Bu tür istihbarat üreten ulusal kurumlar genellikle savunma bakanlığı altında yer alırlar.⁹
- Güvenlik istihbaratı anayasa (ya da benzeri belgelerde) tanımlanmış devletin işlevlerini hedef alan (yerel) tehditleri gözlemler. Diğer bir çok şeyin yanısıra, karşı casusluk, radikal sol ile sağ kanat faaliyetleri ve terörizmi gözlemlemeyle meşgul olur.¹⁰
- Suç istihbaratı ciddi ve örgütlü suça karşı savaşıma ile meşgul olur. Mahkemede hükme varılacak kanıtlar bulmayı amaçlayan suç soruşturmalarına bağlı olarak diğer istihbarat işlevlerinden farklılık gösterir.¹¹
- Son olarak, dış ya da yabancı istihbarat, yabancı ülkelerdeki gelişmeler üzerine yoğunlaşır. Genel olarak, dış politikada karar verme mekanizmasını destekler ve güvenlik, savunma, dış ve ekonomik politika alanlarındaki konularda durum değerlendirmesi üretir. Çoğunlukla askeri, güvenlik ve suç istihbarat raporları üzerinden tüm kaynak değerlendirmelerini yaptığı için, dış istihbaratın kendisi kurumlar arası işbirliğinin bir sonucudur. Bununla beraber, yukarıdaki işlevlerin tersine, dış istihbarat operasyonel yerine politik karar almada destek sağlar. Bu da, daha az ayrıntılı ve daha kolay paylaşılabilirdiği anlamına gelir.¹²

İstihbarat Kaynaklarının Sınıflandırılması

İstihbarat üretmek için, bir şekilde bilgi toplanmalıdır. Yazarlar ve profesyoneller çoğunlukla istihbaratı toplama şekline göre sınıflandırmayı seçerler. Bu ayırım, farklı türdeki bilgilerin toplanması için değişik yol ve yöntemlerin kullanılması gerektiğinden çok uygun olabilir. İstihbarat kaynakları ya da toplama düzenlerinin en yaygın sınıflandırılışı aşağıdaki gibidir¹³:

- Kişi kaynaklı istihbarat (HUMINT) insana dayalı kaynaklardan derlenir ve istihbarat toplamanın en eski şeklidir. Casusluk yoluyla elde edilebilir, fakat büyük çoğunluğu diplomatik rapordan, kendi saha personeli ya da yerel nüfustan sağlanır.
- Resimli istihbarat (IMINT) insanlar, uçaklar ve uydulardan çeşitli şekillerde (fotoğraf, radar, kızıl ötesi ve diğer görüntüleme cihazlarından) elde edilen bilgidir.
- Sinyalli istihbarat, (SINGINT) Her türden elektronik sinyali yakalar. Yayının geldiği kaynağı teşhis etmenin yanısıra, iletişimi (şifrelemeden sonra ihtiyaç duyulursa) `dinleme` imkanı da sağlar.¹⁴
- Açık kaynaklı istihbarat (OSINT) yazılı basın ve internet gibi umuma açık diğer mevcut bilgidir.

kurumlar askeri, güvenlik, suç ve dış istihbaratı üretebilmek için istihbarat kaynaklarının

herhangi birinden bilgiyi alabilirler ve bu toplama düzenlerinin her biri de bu dört farklı istihbarat işlevinden herhangi birine hizmet edebilir.

İstihbarat kurumlarının Sınıflandırılması

İstihbarat kurumlarının sınıflandırılmasında genellikle dört değişik istihbarat işlevinden yararlanır. Çoğu istihbarat kurumu rahatlıkla askeri, güvenlik, suç ya da dış kurumlar olarak, ya da bunların bir bileşimi, mesela askeri ve dış istihbarat kurumu olarak sınıflandırılabilir. Fakat bazı kurumlar, bir işlev yerine belirli bir toplama düzeni üzerinde uzmanlaşırlar. Bazı kaynaklardan bir bilginin toplanma, işleme ve değerlendirilmesi; örneğin sinyal ya da resimleme istihbaratı için; pahalı teknik teçhizatı ve yüksek seviyede uzmanlaşmış bilgi kullanımını gerekli kılmaktadır. Bu yüzden, bu tür ileri teknoloji ürünü istihbarat toplama genellikle merkezileştirilip çıktı verimini en üst düzeyde tutabilmek için tek bir ulusal kurum tarafından idare edilir¹⁵. Çoğunlukla IMINT ya da SIGINT türündeki bu tür toplama kurumları işlevsel kurumlara destek sağlamayı gütmekle birlikte, aynı zamanda kendi büyümelerine de hizmet etmeye eğilimlidirler. İstihbarat toplayan birimler sıkça işlevsel kurumların analitik imkanlarını tekrar ederler. Bu onların istihbarat toplayışını idare etme ve elde edilen veriyi yorumlama olanağını mümkün kıldığı gibi, aynı zamanda karar vericilere de doğrudan destek sağlamalarına imkan tanır.

3- YENİ GÜVENLİK ORTAMINDA İSTİHBARATIN ROLÜ

Değişen Tehditler

Terörizm, silahlanma, organize suç vs. gibi `yeni tehditlerin` aslında hiç biri de yeni değildir. Yenilik daha çok bu tehditlerin pek çok etkenin birleşiminden kaynaklanan niteliksel değişiminde yatmaktadır. Geleneksel askeri tehditlerin azalışı ve çağdaş toplumun artan aczi şüphesiz bu eğilime katkıda bulunmuştur. Batılı toplumlara ve güvenlik çıkarlarına karşıtların ve/veya onları tehdit edebilen oyuncuların çoğalan sayıları da bu değişimde önemlidir. Fakat en etkilisi, bu düşmanların modern toplumların sunduğu teknolojileri sonuna kadar kullanarak geçmiştekinden daha geniş bir faaliyet alanı gösterdikleri gerçeğidir. Terörizm ve silahlanma tehditlerinin artan büyüklüğü, daha çok sayıdaki oyuncunun daha ciddi tehditler oluşturabileceğini göstermektedir.¹⁶ Bunun sonucu olarak da yeni tehditler güvenlik gündeminde daha önemli bir yer tutmaktadır. Bu güvenliği anlamada üç özelliği vurgulayan bir değişikliği yansıtmaktadır.

İlk olarak, yeni güvenlik anlayışı artık yalnızca devlet düzeyinde odaklanmamaktadır. Güvenlikde rol alan oyuncular devlet düzeyinde olduğu kadar onun üstünde veya altında da bulunabilir. Devlet düzeyinin altında yer alan ana bir düşman olarak bile karşımıza çıkabilir. sonuçta, bu yeni anlayış, savaşların artık sadece devletler arasında yapılmadığı gerçeğiyle açıklığa kavuşmuştur.

İkinci olarak, yeni güvenlik kavramı gerçek askeri, terörist, silahlanma, suç ve hatta belli bir noktaya kadar insani tehditlerin birbirinden ayrılma çizgisinin yüksek seviyede bulanıklaşmış olmasından dolayı çok bağımlıdır.¹⁷

Üçüncü olarak, yeni güvenlik tehditleri, etkilerinin ve faaliyetlerinin coğrafi yeri bakımından ulus aşırıdır. İç ve dış tehdit arasındaki fark ortadan kaybolmaktadır.

Değişen Karşılık

Farklı tehditleri coğrafi koşullara ve ortama bağlı olarak diğer etkenlerden yalıtılmış bir fenomen olarak kavramak ve üstesinden gelmek bu yüzden genellikle ne yeterli ne de mümkündür. Yeni oluşumlar anlaşılır, işbirliğine yönelik ve kaynaştıran bir güvenlik yaklaşımı gerektiriyor. Bu yüzden, Avrupa ve ulusal düzeylerdeki politika yapıcılarını iki katlı bir zorlukla karşı karşıyalar. Ulusal ve Avrupa düzeyindeki gayretleri eş zamanlı bir hale getirirken, aynı zamanda ellerindeki farklı güvenlik ve politikası araçlarını da eskisinden daha fazla eşgüdüm sağlayıp birbirine bağlamak zorundadırlar.

İstihbarat ve İstihbarat İşbirliğinin Önemi

İstihbarat ve istihbarat işbirliği için bu noktada girer. İstihbarat tehdit algılamalarının şekillendirilmesinde, yani tehditi tanımlamada ve tehdiye verilecek karşılık için bir etki yaratmada her zaman hayati bir rol oynamıştır.

Yeni saldırganların ayırt edilmesinde yaşanan zorluklardan dolayı istihbaratın önemi artmıştır. Bu durum, sadece saldırganların gizli bir şekilde hareket ettikleri gerçeğinden kaynaklanmamaktadır; çünkü istihbarat servisleri her zaman gizli tehditleri ortaya çıkartmakla meşgul olmuşlardır. Yeni aktörleri tanımlamak, şu anki saldırganların önceden hiçbir düşmanlık belirtisi vermedikleri gerçeğinden dolayı daha zor hale gelmiştir. Yeni aktörler genellikle bilinmemektedir; bu yüzden bu aktörler geleneksel düzeyde, ulusal sadakat ve düşmanlık özelliklerine uygunluk göstermemektedirler. Buna ek olarak, düşmanca tutumları, geleneksel devletlerarası çatışmalarda olduğu gibi, her zaman, tanımlanabilir iki tarafın arasında tırmanan bir çatışmayı izlememektedir. Bu yüzden, bu tehditler çoğunlukla somut hale gelene yani, düşman vurana kadar görünür olmamaktadırlar. Örneğin, teröristler hedef alınan taraflar ile hiçbir iletişime girmeden bir düşman tanımlayabilirler ve onu vurabilirler. Ayrıca, silahlanma ve organize suç ile uğraşanları da tanımlamak zor olabilir. Bu zorluk ise kitle imha silahlarını (WMD) sağlayanların bilinmemesinden kaynaklanmaz; ihracatını yapmaya hazır ve bu silahları elde etmede isteği olan ülkeler ve bunların teslimat şekilleri çok kolay bir şekilde fark edilebilmektedir. Gerçek zorluklar devlet dışı örgütlerin (burda suç örgütü anlamındadır) silahların gizlice nakline girdiğinde ve teslimatın artık yalnızca hükümetler ve devletlere değil devlet dışı aktörlere de yapılmasıyla başlar. Ayrıca, bir yandan bilgi ve uzmanlığın nerelere ve kimlere yayıldığını takip altına almak, diğer yandan da kitle imha silahlarının (özellikle biyolojik ve kimyasal olanlar) üretiminde kullanılacak teçhizat ve malzemelerinin ihracatını takip etmek oldukça zordur. Böyle bir gelişme kitle imha silahlarının yayılmasını kontrol etmek kadar, oluşan tehdidi önceden algılamak ve tehdiye karşı önceden önlem alınmasını da zorlaştırmaktadır. Kısaca, düşmanın kim olduğu bilinmedikçe istihbarat daha önemli hal almaktadır.

İstihbarat ayrıca antlaşma ve sözleşmelere uyulmasının kontrolünde de hayati rol oynar. İstihbaratın uluslararası silahsızlanma için bir önkoşul olduğu kanıtlanmıştır¹⁸. Ayrıca istihbarat, silahların sınırlandırılması antlaşmalarının güvenilirliği açısından giderek önem kazanmıştır. Bu yüzden, doğrulama imkanları ikna edici ve güvenilir bir uluslar arası silahsızlanma ve sınırlandırma antlaşması ve politikasının oluşturulması için vazgeçilmezdir.

İstihbaratın önemi arttığından, düzeltilmesi de gerekir. Elbette, sadece toplam gayret seviyesi yükseltilecek bile istihbaratta düzelmeye sağlanabilir. Fakat günümüzdeki zorlukların sadece 'soruna para dökerek' üstesinden gelinemez.¹⁹ İstihbarat sektörü, günümüzde pek çok değişimle karşı karşıyadır.

Tespit etme imkanlarının geliştirilmesi bunlardan ilkidir. İstihbarat örgütleri karar alıcıların karşı önlemleri zamanında işleme koyabilmelerine olanak iyileştirici yeni yöntem ve imkanlar geliştirmelidirler

Kurumlar arasında işbirliğini arttırmaya yönelik ikinci değişim birincisiyle yakından ilgilidir. Kurumlar arası işbirliği elbette yeni tehditlerin tespitine olanak sağlayan yöntemlerin geliştirilmesinde önkoşuldur. Buna ilaveten, istihbarat paylaşımı, geleneksel ve yeni aktörlerin potansiyellerinin ve niyetlerinin, yani oluşturdukları tehditlerin; doğru ve eksiksiz değerlendirilmelerinin yapılabilmesi için gereklidir. Yalnızca tek bir kurumun uluslararası düzeydeki düşman faaliyetlerinin coğrafi alanının tam büyüklüğünü ve uğraştıkları faaliyet alanlarını öğrenmek imkansız olabilir. Her ulusal ajan sadece kendi belirli coğrafi ve işlevsel alanı içerisinde gerçekleşen faaliyetleri dikkate alırsa, tehdidin eksiksiz ve anlaşılır bir resmi elde edilemez. İstihbarat paylaşımının olmaması durumunda, farklı güvenlik birimlerinin farklı perspektiflerinin olması muhtemeldir. Böyle bir durumda da, bu birimler güvenliği verimli bir şekilde sağlayacak gayretlerini koordine etmeyi ne isteyecekler ne de bunu başaracaklardır.

AB kendi güvenlik politikalarını kendisi biçimlendirdiği ve uyguladığı için kendi istihbarat desteğine ihtiyacı vardır. Bu da istihbarat sektörüne üçüncü ve AB'ye özgü bir değişiklik getirmektedir. Bir anlamda, yeterli AB istihbarat kurumları geliştirilerek, istihbarat üretimi AB ihtiyaçlarına göre uyarlanmak durumundadır. Bunu gerçekleştirmek, çeşitli ulusal örgütler ve AB örgütleri arasında yoğun bir istihbarat işbirliği olmadan mümkün değildir.

Son olarak, istihbarat alanında işbirliği; pek çok ulusal ve Avrupalı karar alıcıya yeterli ve uygun istihbarat desteği verme ve onların farklı araçları koordine etmelerine ve pek çok üye devletin ve Avrupa Birliği'nin üstlendiği karşı önlemlerle uygun hale getirmeleri açısından da gereklidir. Bu istihbarat işbirliğinin gerekli ulusal ve Avrupa araçlarının otomatik bir düzen yaratamamasından kaynaklanmaz. İstihbarat işbirliği, gerekli ulusal ve Avrupalı araçların uyumunu otomatik olarak sağlamaz. Yine de bilgiyi paylaşmak; görüşler arasında uyum sağlamanın, ortak politika oluşturmanın ve uygulamanın, tehditlere karşı mücadelede potansiyel bir sinerjiden faydalanmanın ilk adımıdır.

4- İŞBİRLİĞİNİN ZORLUKLARI

Sınırlandırılmış istihbarat paylaşımı her zaman hassas bir konu olmuştur. Ulusal örgütler ve/veya Avrupalı birimler arasında sınırlar arası değişim, AB ülkelerinin birbirlerine ne kadar yakın olduklarının ve kolektif olarak güvenlik oluşturmaya yönelik beyan ettikleri hedefe gerçekten ne kadar yakın olduklarının bir göstergesidir. Burada, üye ülkeler, ortak hedeflere ne kadar destek sağlayacaklarını (nasıl yorumladıklarını) açıklamaktadırlar. Fakat zorluklar sadece sınır ötesi değişimle alakalı değildir. kurumlar arası işbirliği de, hem Avrupa hem de ulusal düzeyde problemlidir.

4.1 Sınır Ötesi İstihbarat İşbirliğinin Zorlukları

Üye devletlerin diğer üye devletlerle veya Avrupalı kurumlarla istihbarat paylaşımına sıcak bakmaması nasıl açıklanabilir? ²⁰

Bunun ilk nedeni güvensizliktir. Tüm istihbarat toplayıcıları kendi kaynaklarının güvenliği ve bilgi toplama yöntemleri konularında hassastırlar. Eğer bunlar açığa çıkarsa, bilgiye ulaşım tehlikeye girer. Bu bir bakıma, 'Truva Atı' olarak nitelendirdikleri aktörlerden korktukları için ve diğer bir bakımdan da diğer üye ülkelerinin bilgiye ulaşmalarını istemedikleri için bilginin kendisini korumayı isteyebilirler. ²¹

İkinci güdü birincisiyle çok yakından bağlantılıdır. Hiçbir ülke istihbarat değişiminde bulunduğu diğer ülkelerle olan ilişkilerini zedelemek istemez. Bu bağlamda Amerika Birleşik Devletleri en önemli ortaktır. Bu durum, Washington'un bilgi akışının yavaşlatmasını veya durdurmasına neden olduğu taktirde Birlik çerçevesi içerisinde daha fazla bilgi alışverişinde bulunmak anlamsız hale gelecektir. Bu, Birliğin kayıplar arasından en kazançlısını seçmek zorunda kalması gibi görülebilir. ABD'nin istihbarat toplamasına karşı güvenilir bir Avrupalı bir alternatif olmadığı sürece, daha az bilgi almaktan çekineceklerinden, Avrupalılar kendi toplama kapasitelerini yaratamayacaklar. Bu bağımlılık yüzünden bağımsızlık gelememektedir. Bu ikilemden kurtulmanın yolu, Avrupa istihbarat işbirliğinin ABD'nin ilgisine mazhar olacak istihbaratı üretebileceğinden emin olmaktır. Bu vesile ile, ayrıca ABD perspektifinden de istihbarata değer katılmış olur.

Üçüncü açıklama finansal olarak sınıflandırılabilir. İstihbarat toplamının maliyetlerini üstlenen ülkeler diğer ülkelerin karşılıksız yararlanmasına gönüllü olmayacaklardır. Ülkeler topladıkları istihbaratın bir bölümünü diğerleriyle, bedeli mukabilinde sadece bir istihbarat alanıyla sınırlı olarak değil genel bir değişim içerisinde paylaşacaklardır. İstihbaratın kapsamlı değişimi, katılımcı ülkelerin aralarındaki güveni ve sıkı bağları yansıtır. Diğer taraftan, bazı üye ülkelerin dışarıda bırakılması ise, güven ve dayanışma eksikliğini yansıtır.

Dördüncü amaç, herkesin kendi ülkesinin etkisini sağlamasıdır. Burada, soru sadece bilginin aktarılıp aktarılmayacağı değil, ayrıca bunun ne zaman yapılacağıdır. İstihbaratın

büyük bir kısmı, karar alıcıları uyaran ve (özellikle operasyonlar sırasında) planlama için kullanılan taze ürünlerdir. Pek çok sınıflandırılmış bilgi çok eski olması durumunda geçerliliğini yitirecek ve daha ileride zaten kamuya açılacaktır. İstihbarat üstünlüğü, sadece operasyonel başarı için hayati değildir; ayrıca bir koalisyon içerisinde bir ülkenin önderliğini de güçlendirebilir.

Bunun da ötesinde, uygulamada bir takım zorluklar söz konusudur. En göze çarpan da dil sorunudur. Bir alıcı onu anlamadıkça istihbaratı başkalarına iletmenin hiçbir anlamı yoktur. Bilginin evrensel bir dile çevrilmesi ya da doğrudan böyle bir dilde üretilmesi, hem ulusal hem de Avrupa seviyesindeki servislere ciddi bir ilave maliyet yüklemektedir. Avrupa düzeyinde hakim olan dil İngilizcedir. Bir başka önemli zorluk da, özellikle farklı iletişim ve bilgi sistemlerinin birlikte işlerlik ile ilgilidir. Ulusal yasama işbirliğini zorlaştıran üçüncü bir etkidir. Üye ülkeler, AB belgelerinin sınıflandırması düzeni üzerine anlaşmaya varsalar dahi ulusal düzeyde sıkıntılar devam etmektedir. Bu çalışma yazımı esnasında, bazı ülkelerdeki ulusal mevzuat değiştirilmemiştir ve hâlâ sınıflandırılmış bilginin paylaşımını engellemektedir.

Çok fazla işbirliğine karşı gündeme getirilen bir tatışma konusu ise manipülasyon korkusuna dayandırılmaktadır. Bu konu 2003 Irak savaşı sonrasında çok dikkat toplamıştır.²² Karşılıklı değişilen istihbaratın bir ayıklamadan geçirildiği yeterince açıktır. Ayrıca, devletlerin istedikleri bilgiyi seçip çıkarlarına uygun şekilde sunacakları da bellidir. Hatta bazı durumlarda, ülkeler, diğerlerini belirli bir yönde yanlış bilgilendirmek veya onlara etki etmek için çarpıtılmış veya yanlış bir bilgi vermeyi tercih edebilirler. Her ne kadar bu haklı bir kaygı olsa da, yanlış ya da tamamlanmamış istihbarat alma riskinden kaçmak için de değişimden vazgeçilmesi gerektiği sonucuna varmak yanlış olur. İstihbarat toplarken, zaman zaman sahte ve doğru bilgi arasındaki ayırımı yapma problemi ortaya çıkar. Aslında, aldatma karşı istihbarattaki en eski yöntemlerden bir tanesidir. İstihbaratın doğruluğu ya da yanlışlığı sadece istihbaratın arttırılmasıyla sağlanabilir, azaltılmasıyla değil. Bu yolla, bilgiler çeşitli kaynaklardan daha fazla istihbaratla karşılaştırılabilir. Alıcılar, değişimi arttırarak farklı kaynakların güvenilirliğini değerlendirme imkanlarını da geliştirebilirler. Bu yüzden, artmış bir değişim, diğerleri tarafından yönlendirilme riskini arttırmak yerine manipülasyondan kaçınma kabiliyetini arttıracaktır.

4.2 Örgütler Arası İstihbarat İşbirliğinin Zorlukları

Farklı dallardaki ulusal istihbarat kurumları her AB ülkesinde birbirleriyle herhangi bir şekilde irtibat halindedirler. Ne var ki, dallar arasında kurulmuş istihbarat işbirliği en uygun olmaktan çok uzaktır. Ulusal kurumların ne kadar işbirliği yapmaları gerektiği, ulusal istihbarat topluluğu örgütlenmesine ve baş edilecek tehdidin doğasına bağlıdır. Avrupa'daki pek çok kurum, Soğuk Savaş zamanında ya da daha da önce kurulmuşlardır. Yıllar içinde her kurumun sorumlulukların dağılımı ve işlevi açıklık kazanmış ve yerleşmiştir. Ayrıca kendi çalışma yöntemleri ve özel bir birlik ruhu da geliştirmişlerdir. Bazı ülkeler ulusal istihbarat organizasyonunu yeni tehdit çevresine uyarlamaya çalışmışlardır.²³ Bir

örgütün yetkilerinin uyarlanması ya da bir ya da daha fazla ulusal servisin birleşmesi, yeniden düzenlenmiş bir kurumun farklı kurumlarla olan işbirliğini azaltabilir ve sonucunda da istihbarat değişiminin önemini azalmasına neden olabilir. Fakat diğer kurumlarla eşgüdüm gereksinimini tamamıyla ortadan kaldıramaz. Bundan dolayı tüm Avrupalı ülkeler, hâlâ ulusal istihbarat topluluğu içerisinde işbirliğini geliştirme ve kolaylaştırma konusunda mücadele etme durumundadırlar. Bununla beraber, kurumlar arası eşgüdüm, sorumluluk rekabetinden ve `kültürel` farklılıklardan dolayı güç olabilir.

Sorumluluk Rekabeti

Farklı tipteki örgütlerin fonksiyonları ve sorumluluk alanları hakkında net bir ayırım yapmak bazen zordur. Son yıllarda, bu konudaki çakışmalar daha da sık hale gelmiştir. Bu girişim güvenlik araçlarının kullanımını değiştiren yeni güvenlik ortamı ve kurumların hedefleri dikkate alınarak başlatılmıştır. Söz konusu çakışma, `tehdit çekimi` ve `örgüt itimi` nin bir karışımı olarak açıklanabilir.

Her şeyden önce, başıboş aktörlerin faaliyetleri her zaman kurumların sorumluluk paylaşımlarına uygun hareket etmezler ve bu yüzden iki tane istihbarat kurumunun alanına dahil olabilirler. Örneğin, terörizm ve diğer ciddi suçlar ulusaldan uluslararası tehdit boyutuna dönüşmektedirler. Buna ilaveten, karar alıcılar tarafından ihtiyaç duyulan istihbarat desteği `karışımı`, güvenlik ortamı dönüştükçe ve güvenlik politikası araçlarının kullanımı uyarlandıkça değişebilir. Yeni çıkan tehditlerin birleşimi; organize suça, yayılmaya, terörizme vs karşı önlem almaya karar verenler ve onu uygulayanların daha geniş alanda istihbarata ihtiyaç duymaları durumuyla sonuçlanmıştır (tehdit çekimi). Sonuç olarak, istihbarat kurumları topladıklarını ve ürettiklerini değiştirmeye ve uyarlamaya çalışmaktadırlar. Son olarak da, bir örgütün gözlemlediği tehditte bir azalma söz konusuysa, istihbarat servisi, gözlemine yeni alanlara genişleterek kendisini meşgul edecektir (örgüt itmesi). Bütün bürokrasilerde olduğu gibi, istihbarat kurumlarının da hem faaliyet alanlarını genişleterek hem de verimlerini kontrol altına alıp yararlılıklarını sürdürme ve var oluşlarını güven altına alma eğilimleri vardır.

Çalışmalarını koordine ettikleri sürece örtüşen faaliyet alanları olan istihbarat kurumlarına sahip olmak çok da kötü bir şey değildir. Hatta diğer işlevsel kurumların (askeri, suç ve güvenlik) raporlarını dikkate aldıkları için dış istihbarat kurumları bakımından örtüşmeler zorunludur. Ayrıca, çeşitli işlevsel kurumları desteklemek görevlerinin bir parçası olduğundan SIGINT ve IMINT kurumları açısından örtüşmeler normaldir. `Tehdit çekimi` tarafından kaynaklanan işbirliği, rasyonelleşmeye neden olabilir ve güvenliğin üretimi için gerekli olabilecek sinerjiyi yaratabilir. Fakat birlikte çalışma, birbirine uyum göstermeli ve iyi organize edilmelidir; yapılmadığı takdirde, örtüşmeler verimsiz olabilir ve rekabet ortaya çıkabilir. Bir kurum faaliyet alanını sadece kendi menfaatleri için genişlettikçe artan bir risk söz konusudur (örgüt itimi).

Kurumların faaliyetlerinin uyumlulaştırılması, idari otoriteler ile daha yakın işbirliği yaptıklarında daha önem kazanmaktadır. Birçok istihbaratın arasından sadece bir girdi

oluşturan dış istihbaratın tersine, diğer üç çeşit istihbarat idare düzeyi dış politika karar alıcılarına göre doğrudan bağlıdırlar. Ayrıca bu istihbarat türlerinin de işlevsel idareye daha fazla etkileri vardır. Güvenlik servislerinin belirlenmiş tehditlere karşı doğrudan harekete geçme gücünü ellerinde tutarken aynı zamanda bilhassa istihbaratı toplayıp yorumlaması olağandır. Bu yüzden, istihbarattaki örtüşmeler genellikle yürütme alanlarındaki örtüşmeler (ya da tam tersi) ile sonuçlanmaktadır. Her zaman olduğu gibi, bu ciddi sorunlara yol açabilir. En kötüsü ise, pek çok yürütme operasyonları birbirlerine engel olabilmektedir.

‘Kültürel’ Farklılıklar ve İşbirliği sorunları

‘Kültürel’ farklılıklar tüm kurumlarda vardır. Pek çok kurumun çalışma ve düşünme şekli arasındaki temel fark, yargıyla olan ilişkileri ve suç soruşturmalarıyla olan bağları ile açıklanabilir. Ayrıca bu yüzden suç örgütleri ve diğer kurumlar arasındaki kültürel farklılığın üstesinden gelmek oldukça zordur. Suç soruşturmaları, bir suç işlendiği zaman bir şüphelinin mahkeme tarafından mahkum edilmesini sağlayabilecek kanıt toplama amacıyla başlatılır. suç istihbaratı belirli bir aktörün faaliyetlerini ayrıntılı bir şekilde çıkarmak üzerine odaklanırken kabul edilemez bir basitleştirme yapmanın riski olmasıyla birlikte suç soruşturmasının belirli bir suçu çözmeye odaklandığı söylenilebilir. Kabul edilemez bir basite indirgeme riskini de göz önüne alarak, suç soruşturmasının belirli bir suçu çözmeye odaklanırken, istihbaratın (suç) belirli bir aktörün faaliyetlerini ayrıntılı bir şekilde belirlemeye odaklandığı söylenilebilir. Bu yüzden suç soruşturmalarını yürüten otoriteler, çoğunlukla istihbarat örgütleriyle paralellik içerisinde çalışırlar. Her zaman adli bir devamı ardından takip etse de, askeri istihbarat askeri karar vericilere destek sağlar ve genellikle de hasımlarını bir mahkemeye çıkarma amacı gütmeyen doğrudan belirlenmiş bir hedefe saldırıyla sonuçlanır. Güvenlik istihbaratı ise bunların ortasında yer almaktadır. Suç davası başlatabilir, ama aynı zamanda casusluk yapmış olan diplomatların yargıya intikal etmeden sınır dışı edilmesi gibi karşı önlemler de alabilir. Son olarak, dış istihbaratın işlevsel kararlar yerine dış politika kararlarına destek sağlamak için durum değerlendirmesi yapmasından dolayı yargı ile doğrudan bir bağı yoktur.

Şekil 10. Kültürel Farklılıkların açıklama ve belirleme					Tehditlere karşı koymak		
görevlendirme	toplama	işleme	analiz	yayıma	Hareket	Adli takibat	zaman
Dış İstihbarat					Politika Formülasyonu uygulaması		
Askeri İstihbarat					Vuruş		
Güvenlik İstihbaratı					Vuruş/Tutuklama		
Suç istihbaratı					Tutuklama/Toplama Kanıtları güvene alma	Mahkemede Dava	Ceza
					Suç Soruşturması		

Özellikle istihbaratın doğruluğu, eksiksizliği ve kaynağın elde edilmesi konusunda gelen talepler açısından yargısal devamlılığın, istihbarata olan yaklaşımın üzerinde önemli bir

etkisi vardır.

Askeri (ve bir dereceye kadar güvenlik alanındaki) istihbarat, düşmanın tanımlandığı ve onunla savaşma kararının alındığı bir süreçte katkı sağlayabilir. Böyle bir karar bir mahkeme hükmü ile karşılaştırılabilir. Fakat burda birisini `suçlu` bulup onu düşman ve hedef olarak tanımlayan bir mahkeme değildir. Bu karar bir alındı mı, istihbaratın rolü değişir. Askeri istihbarat birimleri, hâlâ doğru bilgiyi doğru zamanda elde etme ve karşı önlemleri belirleyen askeri karar alıcılara bu bilgiyi sağlama kaygısını taşımalıdır. Operasyonlar, tercihen tam istihbarat sağlandığı zaman başlatılmaktadır. Fakat bazen karar alıcılar, istihbarat desteklerinin az olduğunu bilerek kararlar almak ve operasyonlar yürütmek zorunda kalırlar. Askeri karar alıcılar ne kadar istihbarat desteği sağlarsa, çatışma durumunda, elde ettikleri istihbarata dayanarak başıboş aktörlere karşı saldırıyı da o kadar iyi planlarlar ya da yürütürler.

İcra makamlarını destekleyen kurumlar farklı bir şekilde çalışırlar çünkü destek verilen bu otoriteler farklı bir mantığı takip etmektedirler. Yargı makamları askeri güçlerin tersine, tanımlanmış düşmanları `etkisizleştiriverip` güvenlik tesis etmezler. -Şüphelileri -yakalamak ve mahkemede hükme varılacak bir kanıt sunmak zorundadırlar. Bu yüzden, doğruluk ve eksiksizlik şartları bu tür bir istihbarat için vazgeçilmezdir. Sadece hedefin yeri belirlenerek saldırı gerçekleştirilmez. Kanıtlar güvence altına alınmadıkça bir saldırının anlamı kalmaz. Suç soruşturmalarının mahkemede hüküm ile sonuçlanabilmesi için genellikle istihbaratın toplanması ve üretimi, suç soruşturmalarıyla uyumlu hale getirilmesi için girişimler olmuştur. Bu yüzden istihbarat, tercihen, kanıtla dönüşebilmesine olanak verecek bir şekilde sağlanır. Bu sadece hangi bilginin/kanıtın elde edildiği ile ilgili değil aynı zamanda nasıl elde edildiği ile de ilgili bir konudur. Kanuni bir yolla toplanıp toplanmadığı aynı zamanda mahkeme tarafından da kabul edilip edilmeyeceğini belirlemektedir.

Kaynakların ele alınışı ise son belirgin farktır. Diğer istihbarat örgütleri kaynaklarını genellikle koruyabilirler ve bilgi vericilerini gizli veya güvende tutabilirler, ya da en kötü durumda, bildiklerini bir kez aktardıktan ve vazgeçilebilir olduktan sonra onları kurban edebilirler. Askeri (ve bir dereceye kadar güvenlik) istihbarat için, bilginin nereden geldiği veya geriye dönük olarak kontrol edilmesi değil, bilginin kendisi çok önemlidir. Halbuki, bir mahkumiyet kararı genellikle bir tanığın ifadesine bağlıdır. Bu yüzden kanun uygulayıcı makamlara destek sağlayan kurumlar salt bilgiyle değil aynı zamanda ve onu teslim eden ve doğrulayan kişiyle ilgilenirler. Bu yüzden bir operasyonun başarısı için biri yakalanmadan önce, yakalanması esnasında ve sonrasında kaynakları korumak çok önemlidir. Bu durum, farklı dallar arasında işbirliğini güçlendirmektedir. Askeri operasyonlarda ise bilgi sızması artan bir direniş veya hedefin yer değiştirmesi ile sonuçlanabilir. Bu ciddi bir durum olmakla birlikte görevi gerçekleştirmek için operasyon tekrar yönlendirilebilir ve yeni planlar yapılabilir. Oysa, kanun uygulayıcı makamlara sağlanan destekte oluşan bir sızma, kanıtların ve/veya potansiyel tanıkların yok olması ile sonuçlanabilir. En kötüsü de, suçlamaların geri alınması, operasyonunun iptali ve hedeflenen kişilerin serbest bırakılması gerekebilir. BU yüzden, hassasiyetinden dolayı Suç (ve bir dereceye kadar

5. AB GÜVENLİK POLİTİKASI ARAÇLARINA YÜRÜRLÜKTEKİ İSTİHBARAT DESTEĞİ

Farklı AB kurumlarının farklı sorumlulukları vardır ve bu kurumlar çeşitli faaliyet alanlarında güvenliğin sağlanmasıyla ilgilenmektedirler.²⁵ Bu bölüm, her bir faaliyet alanında gerekli olan mevcut istihbarat desteğini açıklamaktadır. Amaç, düzeltmelerin hangi alanlarda yapılması gerektiğini belirlemek amacıyla örneğin, istihbaratın ihtiyaçlarının mevcut sistem tarafından karşılanmaması gibi eksiklikleri saptamaktır. Bu istihbarat desteğinin yapısı, görev ve sorumlulukları, bu makalenin yazıldığı zamanki haliyle incelenmiştir. Bunun temel nedeni sadece beklenen AB Anayasası'nın kesin etkisinin öngörülmesinin zorluğunda yatmıyor. Daha da önemlisi, Avrupa Konvansiyonu tarafından ve daha önce Nice Antlaşması'nda sunulan teklifler, AB düzeyinde ve ulusal düzeyde istihbarat ihtiyaçları ile ilgili olarak büyük değişiklikler getirmediği gibi saptanmış eksiklikler de kendiliğinden yokolmayacaklardır. Bu nedenle, mevcut yapıya ilişkin tartışmalar ve teklifler gelecekteki birkaç yıl için geçerli olacaktır.²⁶

Sorumlulukların paylaşımı, araca ve coğrafyaya dayalı bir mantık izlemektedir. Araçlar için, 5 faaliyet alanı arasında şematik bir ayırım yapılabilir: 1- askeri, 2- adalet (üçüncü ayak + kanun üstünlüğü, polis görevleri ve sınır kontrolü), 3- Sivil ve İnsani (sivil koruma, mayın temizleme ve insani yardım), 4- ekonomik (ticaret ve gelişme yardımı), 5- siyasi/diplomatik. Coğrafi terimde, yürürlükteki düzenlemeler iç ve dış boyut arasında ve bunların her birinde de, ulusal devlet ile Avrupa Birliği arasında kesin bir ayırım yapmaktadır. AB yapısı içerisindeki paylaşım, Birliğin güvenlik üreticisi olarak iç ve dış görevleri arasında katı bir ayırım göstermektedir ve ulusal toprakları içerisindeki tüm güvenlik konularında ulusal devletlerin sorumluluklarının üzerini çizmektedir. Birlik sadece AB sınırları dışında ve Avrupa'nın sınırları boyunca ise belki faal ve müdahaleci bir rol alabilmekte ve aktif olarak güvenlik üretebilmektedir. AB alanı içerisinde AB'nin tehditlere karşı harekette rolü ulusal otoriteleri desteklemek ve onlara yardım etmek ile sınırlandırılmıştır.

Bu beş faaliyet alanında görevlerini yerine getirebilmek için, AB'nin askeri, güvenlik, suç ya da dış istihbarat desteğine ihtiyacı olabilir. Muhtelif Avrupalı birim veya ulusal ajanslar tarafından işlevsel istihbarat desteğinin ne ölçüde sağlandığı veya sağlanması gerektiği sorusu aşağıda incelenmiştir. Avrupalı organlar ve karar yapıcılar, işlevsel örgütlerin (Askeri, güvenlik, suç ve dış) desteğinden ayrı olarak, bir Avrupa toplama ajansından, yani Torrejon'daki Avrupa Birliği Uydu Merkezi'nden (ABUM) yardım almaktadırlar. ABUM ihtiyaç ortaya çıktıkça, doğrudan karar yapıcıları olduğu kadar işlevsel örgütlerdeki istihbarat üretimini de destekleyebilir. Böylece, beş faaliyet alanı içinde de aktif olabilir. ABUM, müşterilerini, uydu resimlemesi ile havadan fotoğrafıma dahil ikinci dereceden verilerden elde edilen materyallerle desteklemektedir.²⁷ Fakat merkezin imkanları abartılmamalıdır. Merkezin uzmanlığı olmadığı söylenenemle birlikte, ismine rağmen,

hiçbir uydusu ya da toplama kaynağı ne vardır ne de işletilmektedir.²⁸ Gerçek zamana yakın resim sağlama kapasitesi de sınırlıdır. SGHR tarafından görevlendirilen ABUM, ticari resimleri satın almakta ve bazılarını da Fransız/İspanyol/İtalyan Helios I'den edinmektedir. ABUM, resimleri, SGHR'den istekte bulunan Konsey, Komisyon, üye ülkeler ve üçüncü ülkeler ya da uluslararası örgütler içerisindeki AGSP/ OGDG yapısı için analiz etmektedir.

5.1. Askeri

Üye ülkeler ana hedeflerin formüle edilmesi ve AGSP yapısının oluşturulmasıyla, Birliğe askeri bir rol verme isteklerini açıkça belirtmişlerdir. Bu rol hem coğrafi hem de politik sınırlar ile kısıtlanmıştır. Birliğin coğrafi kapsamı hakkında bir resmi üst uzaklık açıklanmamışsa da askeri bir AGSP operasyonunun ne kadar uzağa yapılabileceği konusunda somut sınırlar vardır. Genellikle kullanılan rakam Brüksel'den 4.000 km. uzaklığa kadardır.²⁹ Bu sınırlama, en ağır Petersberg görevleri için söz konusu olan eski bir BAB tanımlı senaryodan kaynaklanmaktadır³⁰ ve sadece, konuşlanma için mevcut askeri imkanların kısıtlamaları tarafından belirlenmiştir. Bu, resmi olarak bağlayıcı olmamasına rağmen, en yoğun Petersberg görevlerinin çoğu için hala geçerlidir. Fakat daha az iddialı operasyonlar bu mesafeden daha uzağa da gerçekleştirilebilirler. Buna ilaveten, daha yakın bir sınırlama da vardır. Birliğin askeri yapısı AGSP çerçevesi içerisine yerleştirildiği için, bu sınırlama üye ülkelerin topraklarındaki operasyonlar için öngörülmemektedir. Ve nihayet Petersberg görevleri işbirliği konusunda siyasi olarak üzerinde anlaşmaya varılmış kısıtlamaları belirlemektedir.³¹ Petersberg görevlerinin tam tanımı bir şekilde belirsiz kalmaktadır. Barışın güçlendirilmesi üzerinde dursalar da (en azından teoride ve sonra bazı üye ülkelere göre sadece bir BM yetkisi içerisinde) ortak savunma veya şüphe edilen düşmanlara ve onların kitle imha silahlarına sahip olma ya da geliştirme olasılıklarına karşı önceden saldırma alanlarını kapsamadıkları açıkça görülmektedir. Aynı şekilde bu görevler, Amerika Birleşik Devletleri ve diğerlerinin Afganistan ve Irak'ta yaptığı gibi diktatörleri devirmeyi de kapsamamaktadır. Mevcut düzenlemeler dahilinde, üye devletler, bu tür askeri amaçları diğer örgütler ve 'gönüllü koalisyonları' aracılığıyla gerçekleştirmek zorundadırlar. Birliğin yetkisini böyle görevleri içine alacak kadar genişletmek, AGSP'nin ve ihtiyaç duyulan askeri istihbarat desteğinin doğasını değiştirecektir.³²

Bu nedenle, Birliğin askeri yapısına istihbarat desteği, belirli coğrafi ve politik sınırlamalar dahilinde potansiyel operasyonların hazırlanması ve somut operasyonların yürütülmesi yönünde düzenlenmelidir. Bundan dolayı, AGSP'nin askeri kısmının şu anki işleyişi, Birliğin askeri operasyonlar düzenleyemeyeceği alanlarda, örneğin Kuzey Kore ve Rusya, askeri istihbaratın üretimi ve değiş tokuşunu gerektirmemektedir.³³ Bu, şu an ki istihbarat yapısının böyle bir işbirliğine izin vermediği anlamına gelmemektedir. Yalnızca AB düzeyinde askeri istihbarat işbirliğinin AGSP'nin askeri hedeflerinin ötesine geçmek zorunda olmadığı anlamına gelmektedir.

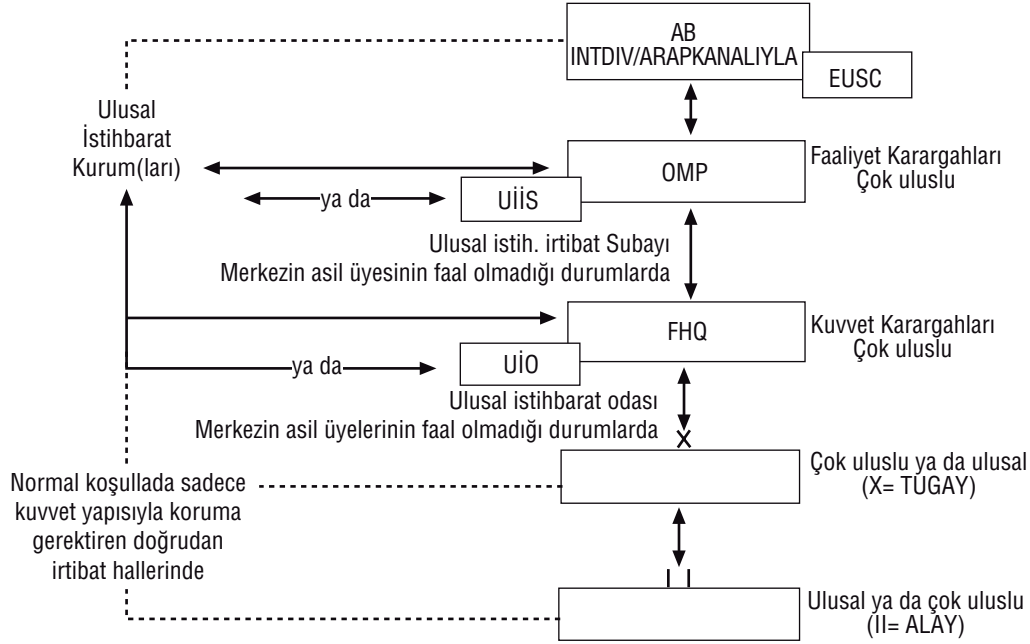
AB Askeri Personeli bünyesindeki İstihbarat Birimi, Birlik düzeyinde askeri istihbaratın değiş tokuşu için odak noktayı oluşturmaktadır. Bölümdeki otuz ulusal görevli, AGSP yapısı içerisinde dağıttıkları ulusal istihbarata dayalı raporları derlemektedir. INTDIV askeri kapasiteler ile bunların potansiyel ve mevcut kriz bölgelerinde nasıl ve kim tarafından kontrol edildikleri üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bir dereceye kadar, eylem alanında askeri gücü olanların niyetlerini değerlendirmektedir. Fakat aktörlerin çıkarlarını dış istihbarat sağlayan örgütler kadar analiz etmemektedir. AB Askeri Personeli'nin bir parçası olarak, İstihbarat Birimi kriz başlar başlamaz başlayan ve AB politik otoritelerin bir ya da bir dizi askeri stratejik seçeneği onayladıkları zaman biten bir stratejik planlamayı desteklemektedir.³⁴

Bu çalışmanın yazılması sırasında AB Askeri Personeli içerisinde sivil/askeri bir birim kurma kararı alınmıştır.³⁵ Fakat kompozisyonu ve görevi henüz tanımlanmamıştır. Temel görevi, askeri kriz yönetimi görevlerinin sivil olanlara dönüştüğü zaman duruma dahil olmak gibi görünmektedir. Bu çalışmada, istihbarat ile olası katılımı hakkında bir şey söylemek için henüz çok erken olmasından dolayı, AB Askeri Personeli içerisindeki sivil/askeri hücreye daha fazla yer verilmeyecektir.

Tersine, devam eden operasyonlar için istihbarat desteği, İstihbarat Birimi'nin Brüksel'den Operasyonel Merkez Bürolarına (OMB) bir iletişim hattı açıyor olmasına rağmen, çoğunlukla AB kurumları kanalıyla taşınmamaktadır. OMB'ler ya da Birliğin organlarından herhangi birisi operasyonlara öncülük etmediği için Brüksel yoluyla ulusal istihbarat desteği dönüşü gerekli değildir. Bu nedenle, ulusal istihbarat, sevk edilmiş güçlerin kendi istihbarat üretimlerini tamamlamaları için komuta çizgisinin içine doğrudan sokulmaktadır.

Verimli istihbarat desteğinin, AB tarafından gerçekleştirilen askeri operasyonlarının hedeflerine ulaşma şansını yükseltmekte olduğu ve katılan birliklerin güvenliğini garantilediği gayet açıktır. Böyle bir desteği sağlamanın önündeki ana engeller, hâlihazırdaki askeri istihbaratın örgütlenme ve yapılanma yollarında değil, üye devletlerin sınırlı istihbarat toplama kapasitelerinde yatmaktadır. Son yıllarda, bu yeterlilik kusurları, farklı bağlamlarda ve dokümanlarda en genel şekliyle çerçevelendirilmiştir.³⁶ Hem stratejik planlamaya hem de devam eden operasyonlara EUSC tarafından sağlanan olası desteğe rağmen, uydulardan resimleme istihbaratı en önemli eksiklik olarak kalmıştır. Diğer eksiklikler, insansız hava araçları yoluyla resimleme istihbaratı ve havadan nakledilen sinyal istihbaratıdır. HUMINT de tüm askeri operasyonlar için önemlidir; ancak bazen az bulunurdur. Öte yandan HUMINT'e giriş, durumdan duruma çok fazla değiştiği için, özellikle istihbaratın yerel nüfus tarafından sağlandığı durumlarda, genel bir yetersizlikten bahsetmek zordur.

Şekil 2: AB Askeri Operasyonları için İstihbarat Akışları

5.2. Adalet, Polis ve sınır Muhafızları

AB, askeri alanın tersine, kanunların uygulanması konusunda hem AB alanı içinde ve hem de dışında aktiftir. Fakat Birlik, kanunların uygulanmasında, askeri görevleri idare ederken kullandığı oranda yönetici görevleri üstlenmemektedir. Antlaşma Alanı içerisinde AB politikaları sadece, ulusal kanun uygulayıcısı otoriteler arasında işbirliğini kolaylaştırmak amacıyla. Birlik, AB topraklarının dışında da benzer bir yaklaşım benimsemektedir. Burada Birlik, öncelikle yerel otoriteleri destekleyerek kanunun üstünlüğünü sağlamayı amaçlamaktadır Avrupalı yetkililerin yerel kanun uygulama sistemlerinin yerine geçtiği veya onlara hakim olduğu bir strateji takip etmemektedir

AB Dış Faaliyetleri

Asayişle ilgili konularda üyelerin hedefi uluslararası krizin önlenmesi ve yönetimi operasyonları için sayısı 5000'e ulaşacak kadar görevli sağlamaktır³⁷ Temel görevleri, yerel makamların geliştirilmesi için tavsiye ve eğitim sağlamaktır ve bu gelecekte de böyle sürecektir. İdari polis görevlerinin tek başına dışarıda bırakılmamasına karşın, bu alanda uluslararası polisliğin çok ender olduğunu belirtmek gerekir. Bu çalışmayı yazarken, uluslararası polis görevleri bu rolü sadece Doğu Timur ve Kosova'da, her iki durumda da BM himayesi altında, üstlenmiş durumdadırlar. Şu anki düzenlemeler uyarınca, bir çeşit 'AB polis mangasları' AB dışında, suçlu ve terörist hücrelere karşı saldırılar gerçekleştirmeyecektir. Bu, sadece, AB'nin 'beceriksiz bir devlet'te polisin yürütme gücünü tümüyle alması durumunda ya da yerel otoriteler tarafından böyle bir

operasyonun yönetilmesi istenildiğinde mümkün olacaktır³⁸ Durum böyle olmadığı sürece, AB asayiş işlevlerini yerlerine getirebilmek için, daha açık bir ifadeyle yerel otoritelere tavsiyede bulunmak ve olanları eğitmek için, hiç olmazsa, az miktarda istihbarat desteğine ihtiyaç duymaktadır.

Üye devletler, hukuk devleti alanında, uluslararası savcılar ve hakimler ve düzeltme görevlileri dahil olmak üzere, personeli eğitebilen ve izleyebilen, 200'e yakın uzmanla katkıda bulunabileceklerdir. Yine unutulmamalıdır ki, bunlar sadece özel durumlarda yerel personelin yerinin geçici olarak alınması için gereklidirler.³⁹ Yukarıda da belirtildiği gibi, bu görevler Birlik'e idari asayiş işlevlerinin yetki devri olmadıkça, yani kanıt bulma sorumluluğu olmadıkça, AB'den her hangi bir istihbarat desteğini gerektirmez

Hem polislik, hem de hukukun üstünlüğü görevleri için gerekli olanlar, AB alan personeline karşı olan tehdidin değerlendirilmesidir. Bu nedenle, AB saha personeli görevlerini yerine getirmek için her hangi bir istihbarat desteğine ihtiyaç duymamaktadır; fakat AB'nin bir görev başlatıp başlatmama kararını verebilmek için buna ihtiyacı vardır. Son zamanlarda, SITCEN (5. nokta diplomasiye bakınız) Bosna Hersek ve Eski Sovyet Makedonya Cumhuriyetindeki AB polis görevlerine karşı tehdit risklerini değerlendirmiştir.⁴⁰

Avrupalı sınır muhafızlarının tasarlanan kuruluşu hala proje aşamasında olmakla birlikte net bir taslaktan da uzaktır.⁴¹ Hangi istihbarat desteğine ihtiyacı olacağı verilecek sorumluluklara bağlıdır. Sınır muhafızları, polis karakolları, fahri konsoloslar arasında bir takım bilgi alış veriş, Schengen Bilgi Sistemi (SBS-Schengen Information System-SIS) ve Gümrük Bilgi Sistemi (GBS-Customs Information System- CIS) aracılığıyla AB içerisinde şimdiden gerçekleşmektedir. Bu iki sistem, herhangi bir merkezi ajansı olmaksızın tamamıyla dağıtık ağlardır. SBS en güzel, Avrupalı 'aranan' listesi, bir rapor sistemi ya da polis, sınır polisi ve gümrükler, vize ve oturma izni vermekten sorumlu olan makamlar tarafından müracaat edilen bir arama gereci olarak tarif edilebilir.⁴² Öngörülen SIS II sadece uyarıların Ökaydı olmaktan başlayıp, bir inceleme aracı haline gelmeye uzanan bir basamağı andırmakla birlikte, suç istihbaratı alışverişini kapsamamaktadır. Ne belirli bir 'müşteriye' uygun herhangi bir değerlendirmeyi içerecek, ne de suç istihbarat servisleri tarafından beslenecektir.⁴³ Tüm polis istasyonları ve fahri konsolosların ağa doğrudan erişimleri mevcut ve ulusal kanunlarına uygun olarak ağın içine uyarılar girebilmeleri mümkün olmakla birlikte, SBS içerisine yapılan girişler otomatik olarak başka bir devlet içinde ele geçirilmeyle sonuçlanmaz. SBS, Gümrük Bilgi Sistemi gibi, sisteme danışıklarında ulusal otoritelerin ona dayanarak hareket edebildiği, veri alışverişisi sistemi olarak kalmaktadır.⁴⁴

AB İç Faaliyetleri

SBS, AB alanı içerisinde kanunların uygulanmasını geliştirmek için yapılan pek çok farklı düzenleme ile nihai şekline ulaşmıştır. Bunların çoğu, bilgi alışverişisi ve ulusal icra makamları

arasında işbirliğini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. AB, irtibat yargıçlarının(magistrate) değişimi ve Avrupa Yargı Ağının (European Judicial Network- EJM) kurulması dışında, ayrıca, Avrupa Sahtekârlıkla Mücadele Bürosu (European Anti-Fraud Office-OLAF), Europol ve Eurojust'ı da kurmuştur. Bu sıra, kurumların istihbarat ile olan ilintilerine karşılık gelmektedir. Bu nedenle, Europol özellikle suç istihbaratı alışverişine dahil olmak için tasarlanmış tek birimdir.

İrtibat yargıçlarının karşılıklı değişiminin ve Avrupa Yargı Ağının amacı, yargı otoritelerinin yargı işbirliği için etkili bir talep hazırlayabilmelerini sağlamak ya da genelde yargısal işbirliğini arttırmaktır.⁴⁵ Bu, suç istihbaratı değişimi ile ilgili değildir.

OLAF tarafından yürütülen idari soruşturmalar, Avrupa Topluluklarının finansal çıkarlarını etkileyen yasa dışı faaliyetleri ortaya çıkarma amacıdadır Bu amaçla, Ofis, AB, hatta üçüncü ülkeler⁴⁶ aracılığıyla ekonomik işletmecilerin rasgele kontrollerinde olduğu gibi toplulukların kendi kurumlarında, organlarında ve ofislerinde iç soruşturmalar yürütebilmektedir.⁴⁷ OLAF cezai tutanakları başlatmak ve/veya desteklemek için ulusal otoritelere gönderilen veri toplayıcısı olarak görülebilir. Örneğin, bazı durumlarda, organize suçun varlığından şüpheleniliyorsa, ulusal otoriteler bu bilgiyi ulusal suç istihbaratı örgütlerine gönderebilirler. Öte yandan suç istihbaratı kaynağı olarak OLAF'ın rolü abartılmamalıdır. OLAF, yasadışı faaliyetlerin varlığını ortaya çıkarmasına rağmen, işlenen suça katılanları belirlemek için hiç bir suç soruşturması yürütmemektedir.

Eurojust ulusal yargıçların yuvarlak masası olarak tanımlanabilir. Her ulusal üyenin `... Ulusal suç kayıtlarında ya da üye ülkesinin kayıtlarında olan bilgiye, eşit yetkideki bir savcı, yargıç ya da polis memuru durumunda kendi ulusal kanununda belirtilen yolun aynısıyla' ulaşım hakkına sahip olacaktır.⁴⁸ Buna ilaveten, ulusal üyelere kendi aralarında ya da üye devletlerinin yetkili makamlarıyla önceden izin almadan bilgi değişimi yapabilmeleri için yetkilendirileceklerdir.⁴⁹ Sonuç itibarı ile, Eurojust tüm üye devletlerin ulusal suç kayıtlarının bir arada toplandığı tek noktadır. Eurojust üyeleri otoriteler arasındaki işbirliğini kolaylaştırmaktadırlar ve işbirliğinin nerede zorunlu olduğunu fark edebilirler. Somut davaları tartışır, bilgi değişiminde bulunurlar, doğrudan ikili veya çok taraflı düzeyde işbirliği yaparlar ve ulusal makamlara harekete geçmeleri konusunda tavsiyede bulunurlar Fakat bu, Eurojust'ı suç istihbaratı değişimi için bir merkez yapmaz. Bunun nedeni de burada belirtilen kayıtların genellikle suç istihbaratını değil devam eden veya tamamlanmış suç soruşturmalarının verilerini kapsamasıdır.

Son olarak, Europol, suç istihbaratı ve bir nebze kadar güvenlik istihbaratı değişiminde kendi rolünü oynamaktadır.⁵⁰ Üye devletler arasında bilgi değişimi için takas bürosu olarak kurulmuş ve kendisine terörizm, uyuşturucu ticareti ve uluslararası suçun diğer ciddi şekilleri hakkında bilgi ve istihbarat harmanlaması ve analiz etmesi görevi verilmiştir.⁵¹ Kendi analizlerini üretmeye görevlendirilmiş olan Europol, istihbarat komisyoncusundan daha fazlasıdır. Europol'ün, pek çok devletten bilgiyi derleyerek ve analiz ederek,

örnekler bulması, farklı suç faaliyetleri arasında anında bağlantı kurması ve suça karşı savaşta kritik olabilecek sonuçlara varması beklenmektedir. Bu anlamda, Europol'ün çıktılarının girdilerin toplamından daha fazla anlamı olması umulmaktadır. Bununla beraber ne Ulusal düzeyden Europol'e hiçbir sorumluluğun aktarılmadığı, ne de bir yürütme gücünün verilmediği belirtilmelidir. Gerekli istihbaratı üretmekten ve bu konuda desteği sağlamaktan sorumlu ulusal örgütleri ellerinde tutan Europol değil, hâlâ ulusal makamlardır. Bu yüzden, Europol'e istihbarat sağlayıp sağlamamak, tavsiyelerini takip edip etmemek ve sunduğu yardımı kullanıp kullanmamak yetkili her bir ulusal makamın kendi kararına kalmıştır. Bu yüzden Europol, üye devletlerin istediklerinde yararlanabilecekleri ilave bir bonusu temsil etmektedir

Kanun uygulayıcı makamlara destek veren ulusal ajansların aynı zamanda AB yapısı dışında güvenlik ve suç istihbaratı değişiminde bulunmalarına dikkatinizi çekerim. Berne Kulübü (güya gizli ama çok iyi tanınan) buna örnek olarak verilebilir.⁵²

5.3 Sivil Koruma, Mayın Temizleme ve İnsani Yardım

Birinci sütun içinde gerçekleştirilen operasyonlar, yani sivil koruma, mayın temizleme ve insani yardım, istihbarat perspektifinden, birbirine çok benzer ve bu yüzden aynı başlık altında toplanmıştır.⁵³ Felaket değerlendirmeleri için istihbarat desteği ihtiyacı değişiklik gösterirken, bu tür operasyonların tümü tehdit değerlendirmesi için birbirine benzer istihbarat desteklerine ihtiyaç duymaktadır.

Felaket Değerlendirmeleri

Başlangıç olarak, ne tür ve ne kadar yardımın yeterli olacağını tahmin edebilmek için etkilmiş kriz alanlarındaki durum değerlendirilmelidir. Bu tür felaket değerlendirmeleri önceden belirtilen istihbarat kategorilerinin hiçbirisine tekabül etmemesine rağmen, istihbarat örgütleri tarafından kullanılan teknik toplama kaynakları bu görevi destekleyebilir. Yerel HUMINT ve gerçek zamanlı IMINT (askeri veya sivil kaynaklardan) bu tür değerlendirmeler için özel öneme sahiptirler. Felaketin çeşidine ve yerel hükümetlerin kullanabileceği kaynaklara bağlı olarak durumun başlangıçtaki genel bir resmini elde etmek zor olabilir. Bu, özellikle, sınırlı bir değerlendirme kapasitesi olan AB dışındaki ülkeler için ve/veya felaketi şiddet içeren bir çatışmanın takip ettiği durumlarda sorun yaratır.

Sivil Koruma. Son yıllarda sivil koruma daha fazla dikkate alınmıştır. Birliğin amacı üye ve aday devletlerin ulusal makamları arasındaki işbirliğini kolaylaştırmak olmuştur. Bu amaçla, Komisyon'un Çevre Delegasyonunda, bir izleme ve bilgi merkezi, bir ortak acil iletişim ve bilgi sistemi kurulmuştur.⁵⁴ 11 Eylül'ün ışığında, amacın terörist saldırılara karşı koyabilmek için istihbarat analizcileriyle zaafiyet değerlendirmelerinden sorumlu olanlar arasında yakın ilişkiler geliştirmek olması sanılabilir.⁵⁵ Ancak, bu söz konusu değildir. Bu topluluk mekanizmasının işlevi en iyi şekilde bir depolama merkezi olarak tanımlanabilir. Amaç sadece, bir felaket olduğunda müdahale ekiplerinin, uzmanların ve diğer kaynakların sefeberliğini kolaylaştırmaktır.

Bu bir AB üye ülkesinde ortaya çıkarsa durum ve felaket değerlendirmeleri Avrupa düzeyinde değil, yetkili ulusal makamlar tarafından, gerekirse geçici AB müdahale ekiplerinin de desteğiyle, üretilir. Bazı ufak ayarlamalardan sonra, yardıma gelen üye devletler ya da AB ajansları sorumlu ulusal makamlara felakete uğrayan devletin istihbarat ajansı aracılığıyla gerekli istihbarat desteğini rahatlıkla sağlayabilirler.

Sorunlar felaketin faal sorumlu bir ulusal makamı olmayan üçüncü bir ülkede, örneğin kriz bölgelerinde ya da topluluk mekanizmasına dahil olan ülkelerin istihbarat servisleriyle hiçbir irtibatı olmayan bir ülkede meydana gelmesi durumunda başlamaktadır. Böyle bir durumda, AB üyelerinin, yerel hükümetlerin istihbarat yapısından gelen yetersiz (veya olmayan) istihbarat desteğini telafi etmeleri için hazır kanalları yoktur. En kötüsü ise, AB müdahale ekipleri felaket değerlendirmesini yapma ve operasyonu yönetme sorumluluğunu üzerilerine alacaklardır. AB üyelerinden istihbarat desteği alabilecekleri hazır bir kanaldan mahrum olduklarından, ekipler irticalen davranıp kendi destek yapılarını kurmak zorunda kalacaklardır.

Mayın Temizleme. Birliğin mayın temizleme faaliyetleri doğal olarak AB toprakları dışında gerçekleşmektedir. HUMINT ve IMINT'in desteğinin, mayın temizleme operasyonunun başında mayınlı bölgeleri belirlemek ve mayın tehdidinin boyutunu tahmin etmek için vazgeçilemez olduğu gayet açıktır. Mayın temizleme işlemi askeri kuvvetler tarafından gerçekleştirilecekse, operasyona hazırlanmak için gerekli istihbarat, askeri istihbarat kanallarından elde edilebilir. Burda da gene, kısıtlayıcı olan tek şey imkanlara erişimdir. Gel gelelim, mayın temizleme operasyonları ne her zaman askeri birlikler tarafından gerçekleştirilmekte, ne de onlara gerekli istihbaratı sağlayabilecek (uluslar arası) kuvvetlerin buldukları yerlerde olmaktadır. AB aslında mayın temizleme operasyonlarını sadece birinci sütunda belirtildiği gibi yürütmüştür.⁵⁶ Görevler, AB personelinin mayınları temizlemesine imkan tanıyacağı yerde, yerel imkanların gelişimine destek sağlamaya yönelik şekilde düşünülmüştür. Yerel makamlar, Komisyonun yönlendirmesi altında, eğitim, teçhizat ve finans konularında yardım almaktadırlar. Bunun sonucu olarak da, Komisyon genellikle kendi personelinin irtibatlarına (HUMINT) güvenmek ve gerekli bilgiyi kendisi toplamak, kendi görevlerini planlamak ve ardından da mayın temizleme operasyonları başlatıldığında yerel makamlara gerekli desteği sağlamak zorundadır. Temel eksiklik ise, ilgili Avrupalı sivil kurumların (askeri) ne IMINT'e bir erişim garantisinin olmaması ne de istihbaratın toplanışını yönlendirememeleridir.

İnsani Yardım. İnsani müdahalelerle ilgili olarak durum biraz farklıdır. Birliğin insani yardım programları AB dışında ihtiyacı olanlar için ECHO aracılığıyla yönlendirilmektedir. Komisyon, felaket değerlendirmesi için, üye devletlerin sağlayabileceği herhangi büyük bir teknik istihbarat desteği ihtiyacı içerisinde olmayabilir. Komisyon genel olarak gerekli bilgiyi kendi saha personelinden elde etmekte ve bölgedeki başka aktörlerle irtibata geçmektedir.

Tehdit Değerlendirmeleri.

Felaket değerlendirilmesi, AB dışında politik olarak istikrarsız bir bölgede yürütüldüğü zaman oradaki AB görev güçlerine karşı tehdit değerlendirilmesi ile tamamlanmalıdır. Bu tüm-kaynak dış istihbarat alanına girer. Uluslararası askeri güçlere paralel çalışıldığı zaman, AB personeline karşı tehdit değerlendirilmesi genellikle askeri yapıdan elde edilmektedir. Ancak, bunun söz konusu olmadığı durumlarda, Komisyon AB personeline karşı tehdit değerlendirilmesini kendisi yapmak zorundadır. Bu bilhassa insani müdahale ve diğer yardım ile katkı projelerinde söz konusu olmuştur. İnsani yardım kararlarının tarafsız ve kurbanların ihtiyaç ve çıkarlarına⁵⁷ göre alınması gerektiğinden, ECHO'nun coğrafi operasyon alanı genellikle Birliğin diğer kriz yönetimi faaliyetleriyle uyuşmamaktadır. Şu an Komisyon, istihbarat araçlarına doğrudan girişi olmadan ve bu tür bir örgütü istihbarat kaynakları temelinde durum değerlendirilmesi üretimi için görevlendirmeden kendi tehdit değerlendirilmesini üretmektedir.

5.4 Ticaret, Gelişim

Birliğin ticaret ve gelişim politikaları, sebeplerin köklerine inmeyi hedefleyen dolaylı güvenlik politikaları olarak tanımlanabilir. Fakat öncelikli olarak güvenlik kaygılarıyla yönlendirilmezler ve istihbarat örgütlerinden de doğrudan herhangi bir desteğe ihtiyaç duymamaktadırlar. Diplomatik çabaları desteklemede bir araç olarak kullanılmakla beraber, ticaret ve geliştirme projelerinde istihbarat desteği diplomatik konularda karar verenlere sağlandığından, istihbarat desteği gerekli değildir.

5.5 Diplomasi

Diplomasi dış ve güvenlik politikalarının temel araçlardan bir tanesidir. Dış istihbarat bu alanda karar vermeyi etkileyen parametrelerden sadece bir tanesi olmasına rağmen katkısı genellikle vazgeçilmezdir.⁵⁸ Bunun ana sebebi dış istihbaratın belirli siyasi çözümleri ifade etmesi değil, söz konusu durumu özetlemesi ve karar verme sürecinde diğer katkısız girdilerin onaylandığı ve rededildiği bir referans noktası olmasıdır. Dış istihbarat karar yapıcılara, temel tüm-kaynak durum değerlendirmeleri (yani, aktörler, belirli bir alandaki çıkarlar ve gelişmeler hakkında genel bilgi temini), tahminler/senaryolar, tehdit değerlendirmeleri ve bazı durumlarda da diğer aktörlerin güvenlikle ilgili uluslararası antlaşmalar uyumu hakkında bilgi sağlayabilir.

AB içerisinde, dış istihbaratı Genel Sekreterlik bünyesinde yer alan Ortak Durum Merkezi (SITCEN) üretmektedir. SITCEN önceleri, dünyada o günkü mevcut durumun günlük raporlarını ve basın özetlerini çıkarmakla görevlendirilmiş INTDIV ve Politika Planlama ve Erken Uyarı birimi'nden (PPEWU) gelen temsilcilerden oluşmaktaydı. Fakat son yıllarda yedi üye ülkenin de her biri SITCEN'e bir ulusal istihbarat analizcisi atamışlardır.⁵⁹ Dolayısıyla, (değerlendirme imkanları sadece 7 analizci ile sınırlı olmasına rağmen) SITCEN'in hedefi

büyümüştür.⁶⁰ Farklı bölgelerin genel durum değerlendirmeleri ve AB konuşlanmalarına gelen tehditlerin değerlendirilmelerine AGSP çerçevesi içerisinde günlük durum raporlarını ekleyerek şimdiden başlamıştır.⁶¹

Hem analizciler tarafından gerekli olan istihbarat girdisi hem de onlara gönderilen bilgi, daha yüksek bir şevkin sonucu olarak, artış göstermiştir. Bugün SITCEN doğrudan bazı ulusal istihbarat kurumlarının yanı sıra EUM'lerden da istihbarat sağlamaktadır. Ayrıca, SITCEN'e diplomatik raporları ve diğer 'kurum dışı' bilgi ulaşır. Komisyonun sahadaki çeşitli temsilcilikleriyle birlikte AB özel temsilcilerinin de (günlük) raporlarının postalama listesinde yer almaktadır. Bazen, üye ülkelerin dışişleri bakanları merkeze seçilmiş raporlar göndermektedir. Sonuç olarak, SITCEN farklı çeşitteki ulusal istihbaratların ve 'sivil' bilginin, tüm-kaynak değerlendirmelerine ve dış istihbarata sentezlendiği tek nokta haline gelmiştir.

SITCEN ürünleri Siyasal ve Güvenlik Komitesi'ne (PSC), Yüksek Temsilciliğe, EUM'lere, EUMC'e ve PPEWU'a yaymaktadır. Böylelikle üye ülkeler ve Komisyon'un DG RELEX'i SITCEN'nin ürünlerini PSC aracılığıyla elde edebilirler. Komisyon, ODGP alanında yürütülen işe tamamiyle ortak olacağından⁶², DG RELEX'in hem EUM'ler hem de SITCEN'den gelen istihbarata giriş hakkı olacaktır. DG RELEX, Komisyon içerisinde diğer birimlere istihbarat raporları geçmese de, elde edilen istihbarat doğrultusunda onlara öneride bulunabilir.

SITCEN, Diğer Genel Sekreterlik birimlerden farklı olarak, Konsey Kararıyla değil SGHR'in girişimiyle oluşturulmuştur.⁶³ Bunun sonucunda, görevlendirme ve kontrol de SGHR tarafından yönetilmektedir. 'Watchlist' (Gözlem listesi) ile genel bir yön verilmektedir. SITCEN ve DG RELAX'in Konsey tarafından her altı ayda bir tanımladığı 'küresel gözden geçirme' esasından yola çıkarak bu liste üzerinde mutabakat sağlanır. Bu, dünyada değişik coğrafyalarda gözlenmesi gereken 25 ile 30 arasında baş göstermiş kriz anlamına gelir. Sınırlı analiz kaynakları göz önünde tutulduğunda, SITCEN belirli öncelikler oluşturmak ve 'Watchlist'deki hangi krizi ne zaman izlemesi ve değerlendirmesi gerektiğine dair karar vermesi gerekir. Bu karar içinse birbiriyle ilişkili üç parametre hayati önemdedir. Birincisi, SGHR merkezi kendi programıyla uyumlu zaman sıralamasında raporlar teslim etmekle görevlendirir. İkincisi, PSC istihbarat desteği isteyebilir. Son olarak da, SITCEN üretimini güncel olayların gelişimine uygun hale getirip kendi girişimiyle raporlar üretebilmektedir.

Diplomatik araçlarda dış istihbarat alanının eksiklikleri söz konusu olduğunda SITCEN'nin çok küçük olduğu söylenilebilir. Şu anki boyutuyla AB kurumları tarafından ihtiyaç duyulan dış istihbarat desteğini sağlayamamaktadır.

Bunun dışında, SITCEN uluslararası anlaşmalara, özellikle silahların yayılmasını sınırlayan antlaşmalara, uyumu gözlemlemesi için görevlendirilmelidir.⁶⁴ Anti Mayın Sözleşmesi gibi güvenlik alanıyla doğrudan bağlantılı olan pek çok uluslararası antlaşma en iyi istihbarat desteğiyle kontrol edilmektedir.⁶⁵ Ancak, silahlanma sorunu en önemli ve acil olanıdır

ve AB tarafından da böyle değerlendirilmektedir. Birlik bu tür antlaşmaları destekleme ve uygulama kararlılığını dile getirmiş ve yakın zamanda silahlanma tehdidine yönelik AB stratejisini onaylamıştır.⁶⁶ Bu amaca yönelik olarak, AB kitle imha silahlarının yayılmasına ve üye ülkelerin ihracat kontrolleri dışına çıkan teslimat usullerine karşı politikalar oluşturmalı ve uygulamalıdır. Birlik, üçüncü taraflarla gönüllü kısıtlamalar üzerinden antlaşmalar imzalayarak, bu tür antlaşma rejimlerini genişletebilir ve güçlendirebilir. İhlallerinin tespiti bu tür antlaşmaların itibarı ve uyumu, dolayısıyla da özü açısından hayati anlam ifade ettiğinden, Birlik kendi doğrulama imkanını oluşturmalıdır. Doğrulama imkanı antlaşmaların denetime izin verdiği durumlar için sadece bir gözleme takımından oluşmamalı, aynı zamanda antlaşma yükümlülüklerine uyumu gözlemleyen bir istihbarat imkanını da içermelidir. Silahsızlanma ODGP'nin yetki alanında olduğundan, bu istihbarat görevi silahlanma konularıyla, örneğin kitle imha silahlarının teröristler tarafından elde edilmesinin oluşturacağı tehditlerin değerlendirilmesiyle şimdiden uğraşmaya başlayan SITCEN'e verilmelidir.

5.6 Avrupa İstihbarat Topluluğu Modeli İçin Öneriler

AB'nin farklı birimlerinin görevlerini referans noktası olarak, istihbarat desteğiyle ilgili olarak dört temel eksikliğin olduğu söylenilebilir.

- **Toplama Kapasiteleri:** Teknik istihbarat toplama alanında ve bu değerlerin yayılması konusunda kapasite farklılığı ciddi bir eksiklik oluşturmaktadır. Bu, AB'nin tüm faaliyet alanlarında gerekli olan istihbarat desteğini temin etme yetisini kısıtlamaktadır.
- **Sivil Koruma ve İnsani Faaliyet:** Bu, bir felaket nedeniyle oluşmuş hasarın boyutunun değerlendirilmesi ve alandaki AB personeline yönelik insan kaynaklı tehditlerinin değerlendirilmesi için gerekli başlangıç istihbarat desteği, özellikle MINT'le ilgilidir. Komisyon, AB personeline yönelik insan kaynaklı tehditlerinin değerlendirilmesini, istihbarat örgütlerinin desteği olmadan tek başına gerçekleştirmektedir. Bu nedenle Komisyon, temel bir istihbarat tüketicisi olmak yerine, öncelikle bir istihbarat toplayıcısıdır.
- **Dış İstihbarat:** AB'nin, politikalarının pek çoğu için dış istihbarat desteğine ihtiyacı olduğuna göre SITCEN'in boyutu temel bir engel olarak kalmaktadır.
- **Doğrulama kapasitesi:** AB silahlanmayı kısıtlayan uluslararası antlaşmalara uyumu kontrol etme kapasitesinden ve böylelikle bu alandaki ortak politikaların uygulaması için gerekli temel bir bileşenden-örneğin yayılmanın sınırlandırılması politikasından-yoksundur.

Üye devletlerin istihbarat ihtiyaçlarında olduğu gibi, ulusal güvenlikleri için de tüm sorumluluğu ellerinde tuttıkları vurgulanmalıdır. Şu durumda, yeni tehditlere karşı gelmede, AB alanı içerisinde veya dışında, AB'nin herhangi bir yürütme sorumluluğu bulunmamaktadır. Bu nedenle, ulusal otoriteler, örgütler arası istihbarat desteğine

Avrupalı organlardan daha fazla bağımlıdır. Tabii ki Birliğin üstlendiği faaliyetler için istihbarat desteğine ihtiyacı vardır. Fakat SITCEN'in, doğası ve görevleri gereği, geçerli dış istihbarat sağlayabilmesi için farklı dallardan istihbarata girişe ihtiyaç duyan tek AB örgütü olduğu açıktır. Europol de, görevlerini yerine getirebilmek için, doğal olarak suç ve güvenlik istihbaratı girişine bağımlıdır. Fakat SITCEN'in tersine Europol'den istihbarat desteği isteyen ya da sadece ona bağımlı olan AB görevi yoktur. Europol'ün müşterileri AB birimleri değil ulusal yürütme örgütleridir.

Son olarak, İstihbaratın erken uyarma işlevi konusunda bir aydınlatmaya ihtiyaç duyulabilir. Birlik organlarının herhangi birinin bir rapor bildirmesinden önce (ODGP hükümetler arası olduğu sürece, en azından şimdiki şartlarda ve tahmin edilebilir gelecekte), AB faaliyetleri içerisinde bir cevabın gerekli olduğu bir durumun, her zaman kamu için olmasa bile en azından güvenlik alanında uygulayıcılar için kaçınılmaz olacağı akılda tutulmalıdır. AB'nin, bu yüzden, bu görevi yerine getirmek için, başka kimsenin görmediği yeni problemler, riskler ya da tehditler tanımlaması gerekmemektedir.⁶⁷ Ulusal otoritelerin ulusal güvenlik için birincil sorumlulukları, yüklendikleri güncel ayarlamalar hesaba katıldığında, erken uyarı işlevi Avrupa düzeyinde değil ulusal düzeyde kalmaktadır. Bundan dolayı, tahmin edilebilir ve bir tırmanmanın sonucunda olup olmadıklarından bağımsız olarak tehdidin belirlenmesi ve doğrudan savuşturulması (örneğin, öngörülen terörist saldırılar, yayılma veya diğer tehditler) Avrupalı değil ulusal örgüt ve otoritelerin sorumluluğundadır.

6- ULUSLARARASI İSTİHBARATI ORGANİZE ETMEK VE DÜZENLEMEK

6.1 Dikey Yardım mı Yatay Koordinasyon mu?

Bir Avrupa İstihbarat topluluğu şekillendirirken temel sorulardan bir tanesi yeni istihbarat kurumlarına AB düzeyinde mi ihtiyaç duyulduğu, ya da işbirliğinin ulusal kurumlar arasında mı gerçekleşeceğidir. Sınır ötesi işbirliği için iki temel model vardır. Ya dikey yardım sistemi kurabilir ya da yatay koordinasyon geliştirecek yollar arayabilirsiniz.⁶⁸ Dikey yardım kendi değerlendirmelerini gerçekleştirebilecek ve ulusal kurumlardan gelen istihbaratın yönlendirildiği Avrupalı bir organın kurulmasını içermektedir. Tersine, yatay koordinasyon ulusal kurumların doğrudan ikili veya çoklu ilişkilerde bulunduğu ve birbirleriyle istihbarat alışverişinde buldukları bir ağ olarak yapılandırılmıştır. Dolayısıyla, yatay istihbaratda bir Avrupalı 'baş' bulunmaz. Önceki bölümde gösterildiği gibi, AB yapısında, halihazırda işbirliği şekillerinin her ikisi de yer almaktadır.⁶⁹

Hangi model ne zaman uygundur? Bunu cevaplandırmanın en kolay yolu Merkezi bir Avrupa organının kuruluşunun değer katıp katmadığını sormaktır. Bir merkezi Avrupalı 'baş':

- Ulusal düzeyde üretilmeyen, üretilmeyen ya da üretilmeyecek bir şey ürettiğinde
- Belirli bir istihbarat ürününün sorumluluğu Avrupa boyutuna aktarıldığında, yani Avrupalı birimlerin ulusal otoritelere yardım edebildiği hallerde önerilebilir.

Bu şartlardan bir tanesinin karşılanmaması durumunda, dikey yardımın sağladığı değer yetersiz olacaktır. Ulusal kurumlar da de bu kriterlerden en az birini karşılamayan AB kurumlarına istihbarat aktarmaya pek istekli olmayacaklardır. Bunun karşılığı da ilgili AB kurumunun kattığı daha mütevazı bir değer olacaktır. Bu durumda, biri öbürünü yatay istihbarat işbirliğiyle de tatmin edebilir.

Bir Avrupa istihbarat topluluğunun nasıl organize edilmesi gerektiği konusunda öneriler çıkarmak için, AB içerisinde mevcut istihbarat işbirliği incelenmelidir. Daha fazla yatay mı yoksa dikey mi istihbarat işbirliğini seçmeliyiz? Bunu belirlemek için, mevcut AB kurumlarının değer katıp katmadıkları ve neden kattığı (ya da katmadığı) sorulmalıdır.

6.2 AB'de Dikey Yardım Çalışıyor mu?

EUSC. EUSC özel bir gücü olmamasına rağmen, pek çok üye devletin ulusal düzeyde üretilmediği kadar istihbarat üretmektedir. Bu gerçekten hareketle, merkezin değer eklediği ve dikey yardım modelinin uygun olduğu sonucuna varılabilir. Bu, merkezin, Birlik ve üye devletlerin IMINT şartlarını karşıladığı anlamına gelmez. Fakat bu durum seçilen organizasyona bağlı değildir. Bunun iki başka nedeni vardır. Birinci problem,

merkezin gelen resimleri işleme yeteneğinden ziyade onun girdisine bağlı olarak, ürünün hacim ve nicelik bakımından sınırlılığında yatmaktadır. İkinci problem, tüketicinin sınırlı alışkanlığı ve bundan dolayı da uydu resimlemesi kullanma, onları analizleri içerisinde kullanma ve onlardan yararlanma yeteneğine bağlıdır.

EUM'lerin İNTDİV'i. İNTDİV, ulusal kurumların üretme kapasitelerinin olmadığı bir şeyi ürettiği için değil, siyasi nedenlerden dolayı tek bir ulusal kurum tarafından sağlanamayan istihbarat desteğini sağladığı için değer katmaktadır. Tüm EUM'ler gibi, İNTDİV'in de çoğu üye devletin yoksun olduğu özel bir gücü yoktur. Neredeyse bütün üye ülkeler ulusal güçlerinin stratejik planlaması ve kullanımına yönelik askeri bir yapıya sahiptirler. Bu ulusal karargahların hepsi kendi ulusal askeri istihbarat kurumlarından destek almaktadırlar. Fakat EUM'ler ulusal savunmaya değil de AGSP yapısına hizmet ettikleri için, ulusal karargahlar onun yerini alamazlar. Böyle bir çözüm hem kabul edilemez hem de ters tepecek ve desteklenecek olan görevin çokuluslu doğasına ters düşecektir. Bir ulusal istihbarat kurumunun İNTDİV'in yerini alamaması da bu nedendir. Bundan dolayı, EUM'ler ve İNTDİV tarafından katılan değer sadece istihbarat çıktısından oluşmamaktadır. Bundan ziyade, böyle bir dikey yardım Avrupa Petersberg misyonlarını gerçekleştirmek için bir ön koşul olduğu için, eklenen değeri temsil etmektedir.

SİTCEN. SİTCEN tarafından katılan kullanılabilir değer hakkında bir karara varmak için henüz biraz erken sayılabilir. Bir Konsey kararıyla değil de SGHR tarafından yaratıldığı hesaba katıldığında, merkezin SGHR'ye istihbarat desteği verme amacında olduğu gayet açıktır. SİTCEN, mevcut talebe uygun olduğu için zaten değer eklemektedir. Birliğin dış politikası faaliyet alanı bakımından küresel olduğuna göre, SGHR'nin zaman bakımından kendi ajandasına uygun eksiksiz uluslararası kapsamı olan bir desteğe ihtiyacı vardır. Bu ulusal kurumlar tarafından sağlanamaz. Herhangi bir ulusal kurum tüm dünyayı nadiren inceler ve ilgili alanları kapsayan incelemeleriye öncelikle ulusal karar vericilerin programlarınca yönlendirirler. İhtiyaç duydukça bütün üye devletlerden istihbarat temin edebileceği şartıyla SİTCEN, neredeyse eksiksiz kapsamlı istihbarata ulaşacak ve ürününü SGHR'nin ve diğer müşterilerin ihtiyaçlarına göre uyarlayabilecektir. SİTCEN'nin raporları sadece SGHR için hazırlanmamaktadır. SİTCEN aynı istihbarat raporlarını AGSP yapısı kapsamındaki tüm karar alıcılara ve dolayısıyla Komisyonla birlikte üye ülkelere de sağlamaktadır. Bu, bilgilerinin uyumlulaştırmasına katkıda bulunur ve ikinci sütunda yer alan ortak politikaların formüle edilmesini kolaylaştırıp etkileyebilir.

Üye devletler dış politikalarını genellikle diğer devletlerin desteğiyle yürütmek istemektedirler. AB, ortak politikaların formüle edilmesi için bir çerçeve sunduğuna göre, üye devletlerin, merkezin raporunun kendi ulusal pozisyonlarının üzerine oturduğu bilgiyle uygunluk gösterdiğinden emin olunmasında çıkarları vardır. Açıkcası, bu yüzden, SİTCEN devletlerin kendi çıkarlarını güden istihbaratına maruz kalma riskiyle karşı karşıyadır. Ancak bu tür manipulatif girişimler farklı görüşlerdeki devletleri, istihbarat raporlarını

göndermeleri için teşvik edecektir. Üye devletlerin SITCEN'in ürünlerinin içeriğini önemli sayacakları varsayımından hareketle, merkez dengeli ve eleştirel raporlar üretecek gerekli bilgiyi elde edecektir.

Europol. Kavramsal bir eksiklikten dolayı, Europol tarafından eklenen değer sınırlıdır. Eksiklik ne personelleri açısından herhangi bir acizliği yansıtmakta, ne de kaynak yoksunluğunun bir sonucudur. Bu, bir yapı problemidir. EUSC, İNTDİV ve SITCEN'in tersine, Europol'e istihbarat sağlayanlar ana tüketicilerle - ulusal kurumlarla - aynıdır. Genel istihbarat Europol içerisinde geliştirilip başka bir karar alıcı grubuna yayılmamakta, göndericiye geri yollanmaktadır. Bu, ulusal düzeyden Europol'e hiçbir sorumluluğun transfer edilmediği gerçeğiyle birleşince sınırları belirleyen bir bilgi tekrarına neden olmaktadır. Europol ne ulusal kurumların görevini devralabilir ne de ulusal kurumların kendilerinin üretmeye çalışmadığı bir şeyi üretebilir. Ulusal kurumlar başarısızlıklarını hiçbir zaman hata veren bir Europol özüne yığamazlar. Ulusal kurumlar, ulusal güvenlik tarafından ihtiyaç duyulan tüm istihbarat desteğini üretme sorumluluğunu taşıdıklarından, Europol'e bağımlı olamazlar. Böylece, ulusal kurumlar, teslim edebileceklerinden emin olmak için, eksiksiz bir ulusal ürünü muhafaza etmek zorundadırlar. Basitçe söylemek gerekirse, Europol'ün yaptığı her şey ulusal düzeyde de üretilmelidir. Ulusal kurumların Europol'ü istihbaratla besleme dürtüleri de böylelikle sınırlandırılmıştır. Ulusal kurumlar sorumluluğu Europol'e atamadıklarından, Europol aracılığıyla istihbaratın paylaşımını güçlendirmek yerine önceden oluşturulmuş çoklu ve/veya ikili ilişkiler ve ağlar üzerinden gitmeyi tercih etmişlerdir. Bu, Europol'ün tüm potansiyelini ortaya çıkarmasına engel oluşturmaktadır. Değer katabilmesinin tek yolu uzmanlık ve daha büyük sayıdaki ulusal kurumdan gelen istihbaratla herhangi bir ulusal kurumun tek başına yapabileceğinden daha iyi yaptığı analizi aynı çatı altında toplaması olurdu. Fakat ulusal bir kurumdan gerekli istihbarat sağlanmadıkça Europol ulusal denklemlerden daha iyi bir değerlendirmeyi nadir olarak yapabilecektir. Bu nedenle, ne bir istihbarat kurumunun görevini üzerine alabilir, ne de tatmin edici bir şekilde takas odası olabilir.

Bu, Avrupalı kanun uygulayıcı kurumlarının ve suç istihbarat kurumlarının işbirliği yapma ihtiyaçlarının olmadığı anlamına gelmez. Tersine, üye devletler arasında işbirliğin yapılmaması uluslararası faaliyet gösteren bir suçlu veya suç organizasyonunun bir üyesinin herhangi bir ülkede tutuklanıp önemsiz bir suç yüzünden yargılanmasıyla sonuçlanabilir. Bu, başka bir ülkede daha ciddi bir suç için yürütülen bir suç soruşturmasını ihlal edebilir, ona mani olabilir hatta onu engelleyip onun tekrar başlamasına bile neden olabilir. Bu tür bilgi ve istihbarat değişimi Europol aracılığıyla gerçekleşebilir ama aynı zamanda ikili bir düzeyde veya ortak soruşturma ekipleriyle de gerçekleştirilebilir. Bu yüzden, dikey yardım bu tür istihbarat paylaşımı için bir ön koşul değildir.

Sonuç olarak, mevcut işbirliği şekli Avrupalı bir 'baş'ın Avrupa düzeyinde bir yürütme işlevi olmaması durumunda dikey yardım modelinin verimsiz olma risklerini göstermektedir.⁷⁰

Şu an AB kurumları tarafından ihtiyaç duyulan istihbarat desteği şekli, 5.inci bölümde belirtildiği gibi, düzeltilmiş olsalardı var olan AB `kurumları` tarafından karşılanabilirdi. Üye devletlerin sorumluluğuna düşen politikalarına istihbarat desteğine gelince, istihbaratın değişimi ve üretimi Avrupalı `bir baş` altında gerçekleşmek zorunda değildir. Europol örneğinin gösterdiği gibi, bu durumlarda en iyi seçenek olmasa bile yatay işbirliği gayet yeterlidir. Bu yüzden, AB, yeni kurumlara ihtiyaç duymamaktadır: Sadece var olanları geliştirmeye ve uyarlamaya ihtiyacı vardır.

6.3 Kurumlar Arası Değişim Ne Olabilir ve AB Tarafından Neyin Düzenlenmesine Gerek Vardır?

Kurumlar arası istihbarat değişimi çeşitli sorumlu kurumların faaliyetlerinin koordinasyonu ve onların verimli çalışması için bir ön koşuldur. Bunu Birlik düzeyinde düzenlemek, ulusal örgütlerin ulusal kanunlara bağlı olmalarından ve her devlet kurumunun istihbarat değişimiyle ilgili olarak kendi kurallarını uygulamasından dolayı AB'nin yetkilerini aşmayacaktır. Her ulusal istihbarat topluluğuna uygulanabilecek ve ona yeterli olacak standart bir çözüm bulmak da imkansız olacaktır.

Kurum arası değişimle ilgili olarak da, Birliğin sadece kendi `kurumlarının` dahil olduğu istihbarat değişimlerini düzenlemeye ihtiyacı vardır. Her üç AGSP `kurumunun` arasında ilişkiler varken, onlar ve üçüncü sütunda yer alan Europol'un arasında bir bağın olmaması dikkate değerdir. AB içerisinde gerçekleşen suç ve güvenlik istihbaratının değişimi bu nedenle diğer dallardan tamamıyla izoledir. Bu durum, Europol AB toprakları içerisindeki güvenliğe yoğunlaşırken AGSP yapısı ise bu toprakların dışında faaliyet gösterdiğinden, bir yandan da anlaşılabilir. AB'nin antlaşma alanı dışında kanun uygulama işlevi olmamasından dolayı, ikinci sütunun yürütme istihbarat desteğine ihtiyacı olmadığı ve AGSP kurumları tarafından üretilen ve elde tutulan istihbaratın Europol faaliyetlerini değer katmadığı da düşünülebilir.

Fakat `yeni` tehdidin Birliğin dış sınırlarında durmadığı göz önüne alındığında bu bölüşüm bir şekilde yapay görünmektedir. Hatta ters tepki vereceği şüphesini bile uyandırabilir. Bu, AGSP yapısının dikkatini başka yere yönlendirmesi ve onu AB içerisinde kullanması gerektiği anlamına gelmemektedir. Tam tersine, Europol'un coğrafi yetki alanı genişletilmelidir. Buna ilaveten, tüm AB kurumları ve Avrupa'da AB güvenlik politikası araçlarına gerekli desteği vermekle uğraşan tüm örgütler bir şekilde birbirleriyle bağlantılı olmalıdırlar. Buna ulusal kurumlar da, en azında üye ülkelerin Birlik aracılığıyla hareket etmeye karar verdikleri zaman, dahildir. Ayrıca, bu kurumların hepsi toplayıcı işlevi gören ve AB istihbarat topluluğunu istihbaratın üretiminde kullanılan bilgiyle besleyebilen potansiyel müşteriler ve/veya yürütme organlarıyla ilişki içerisinde olmalıdırlar.

7- AVRUPA İSTİHBARAT TOPLULUĞU İÇİN BİR MODEL

Aşağıdaki önermeler, yürütme sorumluluklarının şu anki (ve kısmen tahmin edilen) bölüşümünü ve AB güvenlik politikası araçlarının güncel istihbarat ihtiyaçlarını başlama noktası olarak almaktadır. Bu yolla, çalışma, ulusal ve Avrupalı otoriteler arasında pek ihtimal dahilinde olmayan yürütme sorumluluklarının yeniden dağıtılmasını beklemeden pratikte uygulanabilir bir argüman sunabilir. Bu nedenle, bu bölüm bazı AB kurumlarının görevleri hakkında değişiklikler önererek başlamaktadır.

Bölümün ikinci kısmı AB, üye devletler ve üçüncü ülkelerin kurumlarının nasıl bağlanması gerektiği sorusuna değinmektedir. Oluşturulmuş ikili ve çoğul istihbarat değişimini zedelemeyen kurumlar arası istihbarat değişimini kolaylaştıracak çözümler bulmak bir zorunluluktur. Bu nedenle, bir Avrupa istihbarat ağına yapısı belirtilecek ve istihbarat değişimi ile ilgili düzenlemeler yorumlanacaktır.

7.1 AB Kurumlarını Geliştirmek

Teknik istihbaratın toplanması konusunda yetersiz bir kapasitenin olması, AB kurumlarının AB yapısına gerekli olan istihbarat desteğini sağlamalarının önüne engeller koyduğu gayet açıktır. Felaket değerlendirmelerinde düşülen aczin yanısıra, AGSP alanındaki istihbarat yetersizliklerin ardındaki neden budur. Fakat AB'nin üye ülkelerin teknik imkanlarını nasıl genişletebileceği konusunda geliştirilen öneriler, Avrupa istihbarat topluluğunun kurumsal yapısı üzerinde yoğunlaşan bu çalışmanın kapsamı dışına çıkmaktadır.⁷¹ EUSC ve İNTDİV'nin zayıflıkları örgütlenmeleriyle değil bu kapasite eksiklikleriyle doğrudan bağlantılıdır. Bu yüzden, bu iki kurumun radikal bir yeniden yapılanmaya ihtiyaçları yoktur ve aşağıda sunulan önerilerde esas noktaları oluşturmamaktadırlar.

Fakat bu çalışmada belirtilen diğer eksiklikler, SİTCEN ve Europol'ün yeniden organize edilmesiyle belirgin bir şekilde azaltılabilir.

SİTCEN

Gelişmekte olan Ortak Durum Merkezi'nin yedi analizcisi olmasına rağmen, işlevleri bağımsız bir istihbarat kurumuna denk geldiği için Avrupa istihbarat kurumu adını hak etmektedir. SİTCEN'nin, Harici istihbarat üretiminin merkezi genişletilirse ve görevlendirme ve kontrol sistemi gözden geçirilmiş olursa, hem nicelik hem de nitelik bakımından iyileştirilebileceği gayet açıktır.

SİTCEN'de bir genişleme, hem istihbarat perspektifinden hem de siyasi nedenlerden dolayı tavsiye edilebilir. SİTCEN, gerekli durum desteği ve tehdit değerlendirmesi için

tüm AB yapısına hizmet edecekse personel düzeyinin yükseltilmesi gerektiği çok açıktır. Bu aynı zamanda, SİTCEN'in silahsızlanma anlaşmalarının da dahil olduğu her türlü silahlanmayı sınırlandıran anlaşmaya uyulmasını denetleyen bir istihbarat kapasitesi geliştirmesine olanak vermesi açısından da gereklidir. Genişlemiş bir SİTCEN'de her üye devletten analistler bulunmalıdır. Bu, merkezi yalnızca tüm üye devletlerden olan ulusal kurumların desteğini sağlamasına izin vermekle kalmayacak, ayrıca SGHR'nin neden tüm üye devletler yerine yedisi tarafından atanmış analizcilerden istihbarat desteği temin etmesi gerektiğini açıklamanın siyasi zorluğunu da ortadan kaldıracaktır. SİTCEN ürünleri PSC aracılığıyla tüm üye ülkelere yayılsa bile, merkezde temsil edilmeyen devletler merkezin çalışmasını denetleme ve etkileme konusunda aynı hakka sahip değillerdir.

Durum değerlendirmelerini sağlayabilmek için merkezin görev dağıtımı ve kontrol mekanizmalarında değişiklikler yapmak gereklidir ve birinci sütun koşulları altında faaliyet gösteren AB saha çalışanlarına şahıslardan gelen tehditlerle ilgili olarak gerekli değişiklikleri SİTCEN ihtiyaç duyulduğunda yapabilir. Bu yüzden, Komisyon'un DG RELEX'inin, merkezi görevlendirme yetkisine sahip olabilmelidir. Bu konu eğer Konvansiyonun SGHR ve dış ilişkilerden sorumlu Komisyonerinin görevlerinin birleştirilmesini öneren teklifi kabul edilirse çözülür. Bu arada, SİTCEN ve AB alan personeli arasındaki işbirliğinin ve merkezin analiz kapasitesinin geliştirilmesinde komisyon için uygun bir çözüm, SİTCEN'e, tercihen DG RELEX'ten, güvenlik yetkisi olan bir personel atamak olacaktır.

Hem İNTDİV hem de SİTCEN için uygulanan, ulusal kurumlardan analizcilerin desteğindeki mevcut sistem, ulusal memurların bir koltukta iki karpuz taşıyabilmeleri için devam ettirilmeli ve geliştirilmelidir.⁷² Bu sistemin iki temel avantajı vardır. Birincisi, ulusal memurlar ulusal yetkilerini ellerinde tutarken AB yapısı tarafından görevlendirilebilirler. İkincisi, her devlet, memurunun gizli bilgiye ne kadar giriş hakkı olduğunu, ulusal kurumları görevlendirmek için ne kadar gücü olduğunu ve bu kurumların onu nasıl destekleyeceklerini belirtmektedir. AB'nin ulusal kurumları nasıl görevlendirebileceği hakkındaki uzun ve umutsuz pazarlıklardan böylelikle kaçınılabılır.

Europol

Europol'ün mevcut istihbarat hizmet etme yetisi, sorumluluklarında işlevsel ve coğrafi bir genişlemesiyle arttırılabilir. Europol memurlarına ortak soruşturma takımlarına katılma olanağının verilmesi şimdiden olumlu etkiler yaratmıştır.⁷³

Şu an, Europol'e sadece iki ya da daha fazla üye ülkenin etkilendiği suçlar üzerinde çalışma izni verilmektedir.⁷⁴ Bu, suç organizasyonunun üye olmayan başka devletlerde faal durumda olsa bile, Europol'ün, tek bir üye ülkeyi etkileyen suçları inceleyemediği anlamına gelmektedir. Bu, özellikle, bir suç örgütünün AB'nin bulunduğu bir kriz bölgesinde faal olması durumunda garip hale gelmektedir. Bugün, bu tür bölgelerde suç örgütlerinin faaliyetleri karşısında Europol'ün göstereceği çaba; sadece sınırında, yerel otoritelerin

isteğiyle ve suç örgütünün iki veya daha fazla üye ülkeyi etkilemesi halinde söz konusu olabilir. Sonuç olarak, sözcülemi, Yunanistan, Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti, Arnavutluk ve Sırbistan-Karadağ gibi ülkeler bölgedeki organize suçlarla uğraşırken, Yunanistan'dan başka bir üye ülke bu suç faaliyetinden etkilenmedikçe, Europol, destek için kendi uzmanlarını ödünç veremez ve bir istihbarat kurumu gibi hareket edemez.

Europol'un yetki alanının genişletmenin pek çok nedeni ve çeşitli yolları vardır. Başlangıç olarak, Europol, bundan böyle, sadece iki veya daha fazla üye ülkeyi etkileyen suçlarla baş etmekle sınırlandırılmamalıdır. Zaten ulusötesi organize suç ve terörizmle ilgilendiğinden⁷⁵ üçüncü ülkelerden, özellikle aday ülkelerden, bir AB ülkesine yayılan suç faaliyetleri hakkındaki istihbarat üzerine çalışmasına izin verilmelidir. Örneğin, Başka AB üyesi söz konusu suç faaliyetinden etkilenmese bile Finlandiya ve Estonya'ya (AB üyesi olmadan önce) Europol uzmanlığından yararlanma seçeneğinin verilmesi anlamlı olacaktır. Bu kısıtlamayı kaldırmak ayrıca aşağıdaki üç önermenin de bir ön koşuldur.

Birliğin dış faaliyetlerini desteklemek için yeterli tehdit ve durum değerlendirmesi yapılabilmesi için suç ve güvenlik istihbaratı alanındaki yetkinliğe ihtiyaç duyabileceğine göre, Europol var olan veya planlanan AB saha görevlerine tehdit oluşturabilecek kriz alanlarında suç incelemesi yapmalıdır. Bu amaçla, Europol bu tür bulguları SİTCEN'e sunmalı ve onunla sıkı etkileşim içerisinde çalışmalıdır. Gerektiği zaman, Europol, doğrudan AB saha personeliyle, örneğin Balkanlarda Birliğin liderliğindeki görevlerde bile işbirliği yapmalıdır.

Buna ilaveten, Birliğin kendisi veya UNMİK polisi gibi diğer organizasyonlarca yürütülen uluslararası polis güçleri için istihbarat işlevini üzerine alma yetisini geliştirmek için görevlendirilebilir.⁷⁶ Bu, Europol'e, faaliyetleri AB içerisinde yayılan suç ve terörist organizasyonların olduğu bölgelerde deneyim kazanmasına ilaveten 'beceremeyen devletlerde' güvenlik üretimini desteklemesine de olanak sağlayacaktır.

Son olarak, Konvansiyon Birliğin faaliyet alanına 'üçüncü bir ülkenin talebi halinde terörizme karşı savaşa giren faaliyetleri destekleme' görevini ekleyen öneriler sunmuştur.⁷⁷ Burada, Europol AB'den istihbarat desteği için sorumlu olabilir.

AB imkanlarının bu tür bir genişlemesi Europol'e eşsiz işlevler verecektir. Artık ulusal kurumların gösterdiği çabaları bir de o göstermeyecek ve müşteriler istihbarat sağlayıcılarla aynı olmayacaktır. Böylelikle Europol daha fazla değer katabilecek ve yeni biriken bilginin AB alanı içerisinde faaliyet gösteren yetkili kurumlara sağladığı istihbarat desteğine olumlu sızırma etkileri bile olabilecektir.

Demokratik Denetim

AB kurumlarının sorumluluk ve kapasitesi arttıkça, demokratik denetleme ihtiyacı daha da aciliyet gösterecektir. Bu, gerçek bir istihbarat kurumu olacak kadar büyür ve hizmet

alanı SGHR'ın da ötesine yayılırsa, özellikle SITCEN'i etkileyecektir. Şimdiye kadar, statüsü resmi bir belgeyle belirlenmemiş tek kurum SITCEN olmuştur. Bunun yakın zamanda yapılması önemlidir. Görevlendirmeyi ve kontrolü düzenleyen kurallar yanısıra her kurumun neyi yapmaya izin verileceği ve nasıl yapacakları belirlenmelidir. Ayrıca, AB kurumlarının gelişimine karşı bir demokratik izleme görüşünden yola çıkan parlamenter haklara dayandırılmış muhalefeti en başından bertaraf edebilmek için denetimle ilgili düzenlenmeler belirlenmelidir. Amaç istihbarat kurumları arasında işbirliğini zorlaştırmak veya sınırlamak değildir. Daha ziyade, amaç, ona meşruiyet vererek ve onu 'gölge' bir alandan açık bir şekilde tanımlanmış bir çerçeveye oturarak işbirliğini basitleştirmek ve muhtemelen onu geliştirmektir. kurumların herhangi bir operasyonel işlevi olmamasından dolayı AB kurumlarının AB vatandaşlarına yükleyeceği bir baskı yaratma riski pek yüksek değildir. Bu yüzden, Avrupa güvenliğinin, AB ajanları içerisinde demokrasinin savunulması ve sivil hakların korunmasından daha fazla önceliğe sahip olacakmış gibi görünmemektedir. Eninde sonunda, üye ülkeler, AB kurumlarının, ulusal istihbarat örgütlerine uygulanan ulusal kanunların koyduğu kısıtlamalardan kaçmak amacıyla kullanılmaması için kanuni bir çerçeveye üzerinde anlaşmak zorundadırlar. Bu, örneğin veri koruması alanında önemlidir. Örneğin, Ulusal kurumların, ulusal düzeyde tutamayacakları kayıtları Brüksel'e (ya da bu tür kayıtlara izin veren bir başka ülkeye) göndermelerine olanak sağlanmamalıdır. Bir tür parlamento komisyonu, AB kurumlarının bu AB kullarına uyumunu denetlemelidir. Muhtemelen en kolay çözüm ulusal parlamentolardan ya da ulusal istihbarat kurumlarını kontrol altında tutan diğer kurumlardan ve, belki de, Avrupa Parlamentosu'ndan temsilcilerin oluşturduğu ortak bir komisyonun kurulmasıdır.⁷⁸ Böyle bir çözüm ayrıca AB kurumlarının üye ülkelere, ve hatta belki üzerinde uzlaşmaya varılacak özel koşullarda, Avrupa parlamentosuna karşı sorumlu olduklarının altını çizecektir. Europol'ün çalışmasının incelenmesi için benzer öneriler şimdiden yapılmıştır.⁷⁹

7.2 Avrupa İstihbarat İletişim Ağının İnşası

Pek çok ulusal ve AB kurumları halihazırda başka kurumlarla AB alanı içerisinde ikili düzeyde istihbarat değişimi yapmaktadırlar. Ancak, bu irtibat AB toprakları üzerinde ilgili bütün kurumları bir birine bağlayan ortak bir ağa mecra edilmemiştir.⁸⁰ AB kurumları ve ulusal olanlar arasındaki irtibat bile ikili kanallardan yürütülmektedir. Tüm kurumların birbirleriyle iletişim kurmasına izin verecek ortak bir ağın oluşturulması istihbaratın değişimini kolaylaştıracaktır.

Kurumların hâlâ ağı kullanma ve ona bilgi girme için karar vermeleri gerektiğinden, böylesine 'teknik bir aracın', kurumlar arası iletişimi otomatik olarak geliştirmeyeceği yolunda karşıt söylemler sunulmaktadır. Kabul etmek gerekir ki, bir Avrupa istihbarat iletişim ağının kurulmasının birbirlerine bağlanmış kurumlar arasındaki iletişim ve işbirliğini

arttıracığına dair bir garanti söz konusu değildir. Ancak, iki görüş ağlarının kullanılacağı ve istihbarat değişiminin artacağı fikrini destekliyor.

Birincisi, iki görüş arasında da daha zayıf olanı, diğer sektörlerdeki gelişme ile bir paralellik kurulabileceğidir. Bilgi değişimine tanınan olanakların istihbarat topluluğu içinde yer alan insanların karşılıklı etkileşim ve iletişiminin yön ve kapsamına etki edeceğini tahmin etmek herhalde fazla ileri gitmek olmasa gerek. Ulaşım ağlarının kurulması ve yayılmasının trafikte bir artışa neden olduğu bilinmektedir. Aynı şekilde, telefon, cep telefonu ve İnternet gibi yeni iletişim ağlarının icadının ve kuruluşunun bir devrime ve bireyler arasında uzun mesafeli iletişimde bir artışa neden olduğunu kimse tartışmamaktadır.

Ancak temel düşünce Avrupa istihbarat iletişim ağının var olan bir talebi ve iletişim ihtiyacını karşılayacağıdır. İstihbarat değişim gerekliliği böyle bir ağ olsun olmasın devam edecektir. Talep bu nedenle var olan iletişim araçlarından değil, tehditlerden kaynaklanmaktadır. Kurumlar arasında sınırlı bir değişim zaten var, fakat gereğinden fazla zor ve tatmin edici bir şekilde işlememektedir. Bu, sadece farklı teknolojiler kullanan ve farklı iletişim seçenekleri sunan ikili ve çoklu ağların karşılıklı mevcudiyeti sorunu değildir. Daha da önemlisi, hiçbir ağın (a) kendi görevlerini yerine getirmek, (b) AB tarafından ihtiyaç duyulan istihbarat desteği üretimine olanak sağlamak için işbirliğine ihtiyaç duyan tüm kurumları birbirine bağlamadığı gerçeğidir. Bir araç olarak ağ gizli iletişimlere kolaylaştırıp arttıracak ve bu şekilde kurumların gerekli istihbarat desteğini üretme ve müşterilerine teslim etme imkanlarını geliştirecektir.

Artan istihbarat değişiminin iki ana avantajı olacaktır. Başlangıç olarak, istihbarat üretiminin, yani tehdit algılama ve durum değerlendirmelerinin niteliğinde bir iyileşme olması söz konusudur. Bu, özellikle AB kurumları için doğrudur. Yeterli toplama, işleme ve inceleme imkanlarından yoksun olduklarından ulusal kurumlardan sağlanan istihbarata güvenmektedirler. Bununla beraber, kurumlar arası ve sınır ötesi istihbarat değişimi, hiçbir görevlerini yerine getirmek için gerekli tam kapsama sahip olmadığından, aynı zamanda diğer bütün kurumların da işleri için bir ön koşuldur.

Buna ek olarak, bütün kurumlar arasında istihbaratın aralıksız olarak paylaşımı Avrupa'nın ortak bir karşılık verme, yani ortak Avrupa güvenlik politikalarını hazırlama ve yürürlüğe koyma şansını arttıracaktır. Bir ağın derhal birbirine uyumlu tehdit algılamaları üretemeyeceği doğrudur. Fakat iletişimi kolaylaştırmak ortak bir görüşün alınması ve çeşitli devletlerle AB tarafından alınacak karşı önlemlerin eşgüdümlü hale getirilmesi olasılığını arttırmaktadır.

Asıl soru, kurumlar arasında irtibatın nasıl düzenleneceği ve bir Avrupa ağının nasıl örgütleneceğidir. 6. bölümde de belirtildiği gibi, AB, ulusal servisler arasındaki kurumlar arası ve sınır ötesi değişimi ne düzenleyebilecek ne de bunu yapmaya ihtiyaç duyacaktır. Fakat iletişimlere kolaylaştırabilir ve AB kurumlarının rollerini tanımlamalıdır. Bu amaçla,

bir şekilde tüm AB ve ulusal kurumlarını bağlayan bir Avrupa istihbarat iletişim ağı tasarlanmalıdır.

Böyle bir ağın tasarlanması ve kurulmasında karşılaşılan hatırı sayılır teknik ve politik zorluklar bahane olarak öne sürülmemelidir. Ağın içinden aktarılan iletişimin ele geçirilmesine yönelik bir çok girişimde bulunulacağı kesindir. Bununla beraber, bu, daha önce diğer ağlarda yapıldığı şekilde çözülmesi gereken ve çözülebilecek bir problemdir. Böyle kaygılar güvenli ortak bir ağın gelişimi ve kuruluşunu engelleyici iddialar olmaktan çok standartlarının tanımlanmasına yardımcı olmalıdırlar.

Teknik ayrıntıların içinde kaybolmadan böyle bir ağ için genel talepler belirlenebilir ve yapısıyla ilgili birkaç temel ilke biçimlendirilebilir. Bir Avrupa istihbarat iletişim ağı tüm AB ajanslarını birbirine bağlamalı ve ulusal kurumlarla istihbarat değişimine olanak sağlamalıdır. Akıllıca yapılandırılırsa, ulusal kurumlar arasında irtibat ve, hatta belki, ulusal düzeydeki değişimler için de bir temel oluşturabilir. Dahası, Amerika Birleşik Devletleri başta olmak üzere, üçüncü devletler ve kuruluşlar, aday ülkeler ve NATO, Avrupa istihbarat topluluğuyla karşılıklı bilgi değişimini ağ aracılığıyla gerçekleştirebilmelidirler. Ağ, en azından ses, resim, grafikler ve veri formunda çoklu ortam iletişimine olanak sağlamalıdır.⁸¹ Ayrıca, anında mesaja olanak sağlamalı ve tüm e-posta kullanıcılarının aşına olduğu bir "posta" işlevine de sahip olmalıdır. Bu "posta" işlevi, klasör ekleme olanağını da sahip olacak ve ilave kopya (Blind Carbon Copy-BCC) ve kopyaya (Carbon Copy-CC) benzer şekilde posta yayılımını yönetecektir. Böylece tüm katılımcılar bilgiyi seçtikleri alıcılarla karşılıklı değişebilirler.⁸²

Güvenlik nedenlerinden dolayı, ağın diğer ağlardan fiziki olarak ayrılması ve tüm iletişimlerin kriptolanması gerekmektedir. Girişi, özellikle izinsiz girişi, sınırlandırmak için geniş iletişim ağında duvarlar kullanılabilir ve fiziki olarak ayrılmış alt ağlar oluşturulabilir. İkincisinin hız ve işlev pahasına daha yüksek bir güvenlik düzeyi olacaktır. Bu durumda da, bilginin değişimi, depolama araçlarının fiziki transferleriyle gerçekleşmek zorunda kalır. Bu ise, arabirimler boyunca anında mesajlamanın mümkün olmayacağı ve istihbarat değişiminin daha yavaş olacağı anlamına gelir.

Standartizasyon böylesine bir ağın tasarımında ana sorundur. Bu sadece teknik şartnameyi değil aynı zamanda da sınıflandırma ve veri koruma düzenlemeleri ile de ilgilidir. AB kurumları arasında değişimi mümkün hale getirmek için, bu standartların pek çoğunun üzerinde bir şekilde anlaşmaya varılmalıdır.⁸³

AB iletimlerin metod, format ve içeriklerini tanımlarken, başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere, üçüncü taraflarla, NATO ve aday ülkelerle işbirliği yapmalıdır. Bu, kurulacak ağla oluşturulacak ek irtibat noktaları ekleyip onlarla değişimi ve işbirliğini geliştirilmesine olanak sağlayacaktır. Bir Avrupa ağı oluştururken, ABD Savunma Bilgi Sistemleri Ağı'nı (US Defense Information Systems Network-DISN) ve iki bileşenini (Müşterek Dünya Çapında

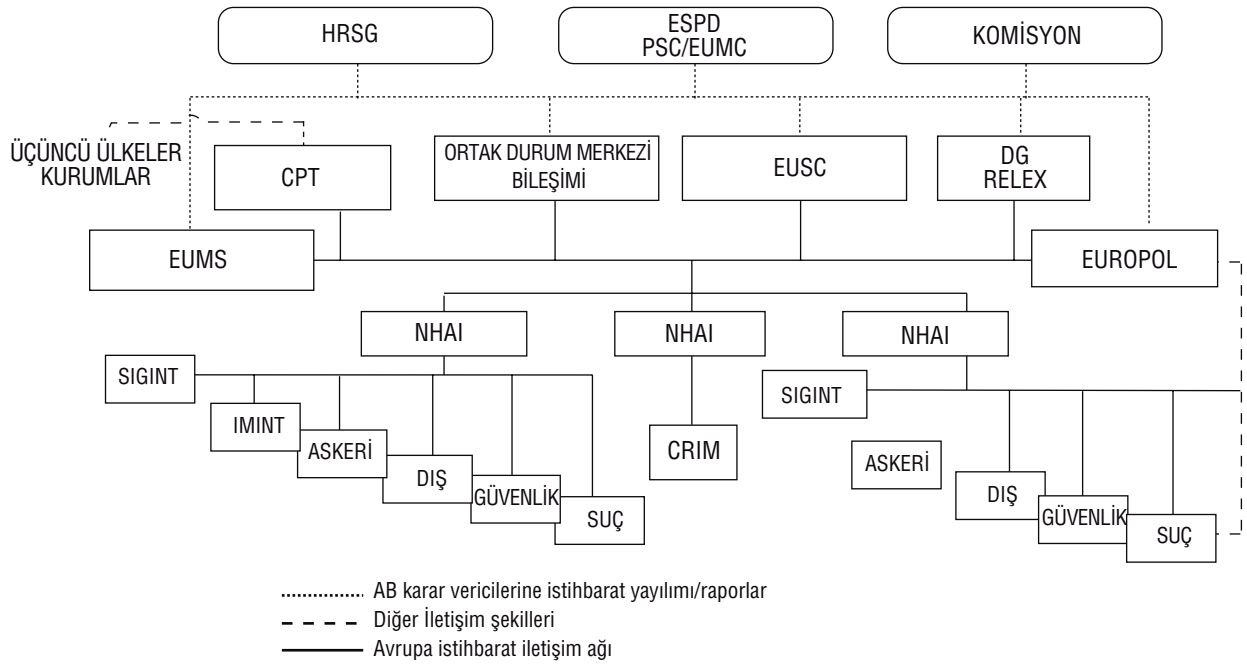
İstihbarat İletişimleri Sistemi-JWICS ve Gizli İnternet Protokol Yönetici Ağı-SIPRNET) hassas ve gizli bilginin transferi için gözden geçirmek akıl kârı olur.

Daha önceden belirtildiği gibi, bazı sınıflandırma düzenlemeleri AB içerisinde şimdiden tanımlanmıştır. Standartlaştırılmış format ve sınıflandırma ulusal düzeyde de uygulanabilirse, sadece uluslar arası değişimi değil ulusal değişimi de kolaylaştırır.

Son olarak, veri koruma konuları, sadece zaman sınırlamaları ve kişisel verilerin depolanması ile ilgili diğer düzenlemelerden ibaret değildir.⁸⁴ Her şeyden önce verilere ulaşım hakkı ve aşağıdaki dört yoldan aktarılması, yani yayılımı söz konusudur:

- Ulusal kurumlardan AB `kurumlarına` ve ulusal kurumlar arası;
- AB `kurumları` arasında;
- AB `kurumları` ndan diğer AB organları ve ulusal makamlara yayılma;
- AB `kurumları` yla üçüncü kurumlar arasında (üçüncü ülkelerin kurumları ya da diğer organizasyonlar).

Şekil 3: Bir Avrupa istihbarat iletişim ağı

(a) Bu çalışma, tüm AB istihbarat kurumlarının her ülkedeki ulusal bir irtibat noktasıyla istihbarat değişimine olanak sağlayacak bir Avrupa istihbarat iletişim ağı'nın kurulmasını teklif etmektedir. Ulusal irtibat noktası şu anda Avrupa Yargı Ağı'nda uygulanan şekliyle sadece bir santral konumunda olmamalıdır.⁸⁵ İdeal olarak, her ülkede bir `Ulusal İstihbarat Yüksek Müdürlüğü` (National High Authority of Intelligence-NHAI) kurulacak ve irtibat noktası bunun içinde yer alacaktır. NHAI, İngiltere'deki Ortak İstihbarat

Komitesi'ninkine benzer sorumluluklar verilmesi durumunda⁸⁶, ulusal ve uluslararası istihbarat koordinasyonu ve işbirliğinden sorumlu olabilir. Bu, AB ve ulusal kurumları arasındaki tüm irtibatın NHAİ tarafından kontrol edilmesi gerektiği anlamına gelmez. Ulusal kurumlar arasındaki değişim için ağın ne ölçüde kullanılacağına üye devletler karar vereceklerdir. Her ülke, fiziki olarak ayrı bir ulusal alt ağı mı olacağına yoksa ulusal kurumların Avrupa Ağına doğrudan NHAİ aracılığıyla mı bağlı olacaklarına karar verir. Dahası, NHAİ'in, ağ içindeki uluslararası bilgi akışı üzerinde kontrolü olması mı gerektiğini, ya da ulusal kurumlar ve diğer irtibat noktaları arasındaki iletişimin sadece NHAİ aracılığıyla mı yönlendirileceğini belirler. Ayrıca, her ülke INTDIV ve ulusal askeri istihbarat servisleri ile ulusal suç ve güvenlik kurumları örneklerinde olduğu gibi, ulusal ve AB kurumları arasında oluşturulan doğrudan irtibat şeklini korumaya karar verebilir. Fakat, ağın temel amacı olan sınır ötesi ve kurumlar arası işbirliğini kolaylaştıracağı için uzun vadede sisteme entegrasyonu tercih edilir. SITCEN'e destek veren ulusal analizcilerin ulusal yüksek makama bağlı olmaları da bu yüzden gerekir. Bu, onlara, "tepeden", tüm ulusal kurumların içine doğru bir kanala sahip olma izni verecektir.

(b) Şu anki AGSP kurumları (EUSC, SITCEN, INTDIV) arasındaki göreceli açık bilgi akışı, ağ tarafından kolaylaştırılmasına rağmen, devam ettirilmelidir. Buna ek olarak, Europol iletişim sistemi aracılığıyla ikinci sütun yapısına bağlanmalıdır. Europol raporlarının üye bir devlet ya da üçüncü ülkeler tarafından hali hazırda yürütülen suç soruşturmalarını zora sokacak herhangi seviyedeki bir ayrıntı ihtiva etmediğini güvenceye alacak düzenlemeler bulunmalıdır. Europol, hiçbir adli soruşturma ile yükümlü olmadığından, onun için her bir vakada hangi bilginin adli takibatı zora sokacağını hesaplamak zor olabilir. Bununla beraber, Europol memurları eğitimli polis memurlarıdır ve SITCEN'e kattığı değeri yok etmeden raporlardan çok hassas bilgileri ayıklayabiliyor olmaları gerekir. Merkeze bir Europol analizcisi atamak yeterli alış verişini kolaylaştırabilir. En kötü durumda hiçbir genel düzenleme bulunamazsa, Europol'ün üçüncü taraflarla paylaşımı için mevcut uygulama AGSP yapısıyla olan değişim için uygulanabilir.⁸⁷

(c) AB kurumlarından yayılım ile ilgili olarak, pek çok mevcut düzenleme bırakılabilir. AB kurumlarının müşterilerinin, yani HRSG ve PSC'yle EUMC gibi Konsey birimlerin, ağda kendi irtibat noktalarına ihtiyaçları yoktur. AB kurumları bu karar yapıcılara ihtiyaç duydukları istihbarat desteğini nihai raporlar ve analizler şeklinde verecektir. Aynı zamanda ana bir istihbarat sağlayıcı olmasından dolayı sadece Komisyon ağa bağlanmalıdır. İrtibat noktası DG RELEX'in gizli bilgiyi ayıklamaya izin verilen biriminin içerisinde konumlanmalıdır. Gelen istihbaratın Komisyon içinde daha fazla yayılmaması istihbarat işbirliği için esastır. Komisyon elbette dışarıdaki misyonlarıyla bilgi değişimi yapmak için, aynı teknik teçhizatı kullanabilir, fakat bu ayrı bir alt ağ olmalıdır. Böylelikle, birinci sütunda bulunan karar yapıcılar DG RELEX'in seçimleri doğrultusunda ya da AB kurumları tarafından doğrudan bilgilendirilecektir. Örneğin AB saha çalışanlarına karşı şahıs kaynaklı tehditlerin değerlendirilmesi, sadece bir görevin başlatılıp başlatılmayacağına karar vereceklerin ellerinde olmalıdır. Sadece askeri terminolojideki

‘güç korumasına’ benzer, yani saha çalışanlarının hangi konularda bilgidenden uzak duracağı ve nasıl davranacağına ilişkin tavsiyeler ilgili bütün personele aktarılmalı. AB kurumlarından üye ülkelere olan yayılım için gerekli olan tek değişiklik ise tüm AGSP kurumlarının ürünlerinin kopyalarını doğrudan NHAİ’ye göndermeleri olacaktır. Europol’le ilgili olarak mevcut yayılım prosedürleri yukarıdaki paragrafta belirtilen değişikliklerle devam ettirilebilir.

(d) Son nokta ise hiç de önemsiz değildir ve AB ‘kurumları’ ile, üçüncü devletler ve diğer örgütlerle gibi, üçüncü taraflar arasındaki istihbarat değişimiyle ilgilidir. Malum sebeplerden dolayı, Amerika Birleşik Devletleri ve NATO’yla olan ilişkiler çok önemlidir. Geçmişte AB, AGSP yapısı ve İttifak arasındaki istihbarat değişimini organize ederken NATO düzenlemelerini hesaba katılmıştır. Avrupa istihbarat iletişim ağı ve istihbarat standartları için teknik standartları, yani istihbaratın iletileceği şekli tanımlarken, Birlik, NATO ve Amerika Birleşik Devletleri’yle yapılan değişimlerin sekteye uğramamasına dikkat etmelidir. Yapılacak en iyi şey, hazırlık görüşmelerine onların ve üçüncü tarafların katılımına (sesleri olması ancak oyları olmaması koşuluyla) izin vermektir. Çünkü üçüncü taraflara Avrupa ağına doğrudan giriş izni vermek ciddi siyasi zorluklar çıkaracaktır. AB istihbarat topluluğu sadece dış unsurun bilgiyi ele geçirmesinden kaygı duymayacaktır. Echelon hakkındaki mevcut tartışmalar göz önüne alındığında ağın içinden de müdahalelerle de ilgileneceği gayet açıktır. Üye olmayanlarla aynı fiziki ağı paylaşmak bu nedenle çok tartışmalı olacaktır. AB istihbaratının üçüncü taraflarla değişimini güven altına almak için, ağ içinde bir merkezi irtibat noktası (Central point of contact-CPC) ya da her AB kurumu içerisinde böyle bir nokta oluşturulmalıdır. İkincisi Birlik ve İttifak arasındaki değişim için mevcut düzenlemeleri sürdürmeyi daha kolaylaştıracaktır. Bu CPC(ler), daha önce de izah edildiği gibi, bellek aracının iki taraf arasında aktarımı yoluyla fiziki olarak ayrılmış ağlar arasında arabirim(ler) gibi işleyecektir. Eğer isterlerse, NHAİ ve ulusal kurumlar üçüncü taraflarla iletişim kurabilmek için benzer irtibat noktaları oluşturabilirler.

SONUÇ

Çalışma, yapılabilirlik, fizibilite, korunabilirlik ve basitlik koşulunu bir başlangıç noktası olarak ele alıp kurumsal değişikliklerle düzeltilebilecek, 5. bölümde tanımlanan istihbarat eksikliklerini belirterek, AB istihbarat topluluğu için aşağıdaki değişiklikleri önermektedir:

Birincisi, SITCEN her üye ülkeden en az bir atanmış analizciyle birlikte Komisyon ve Europol'den temsilcilerle genişletilmelidir. Bu, merkeze özellikle AB saha çalışanlarına karşı tehditleri değerlendirmesi konusunda mevcut dış istihbarat üretiminin genişletilmesine olanak sağlayacaktır. Buna ilaveten, merkez ayrıca silahları sınırlayan antlaşmalara uyumu denetlemeye başlamalıdır.

İkincisi, Europol'ün yetkileri, gelecek talepler doğrultusunda, sadece bir üye ülkeyi ve bir aday ülke ya da başka bir ülkeyi de etkileyen suçlar üzerinde çalışabilmesi için genişletilmelidir. Birliğin aktif olduğu veya olmaya karar verdiği kriz alanlarındaki suçları da incelemeli ve böylece uzmanlığıyla SITCEN tarafından yapılan değerlendirmelere katkıda bulunmalıdır. Buna ilaveten, Europol, uluslararası polisiye görevler için istihbarat işlevini üzerine alma kabiliyetini de geliştirmelidir.

Son olarak, Birlik, tüm AB istihbarat kurumlarını, her üye ülke içerisinde bir merkezi irtibat noktasıyla (ideal olarak bir "Ulusal İstihbarat Yüksek Müdürlüğü" ile) veya doğrudan ulusal kurumlarla bağlayacak bir Avrupa istihbarat iletişim ağı oluşturmalıdır. Fiziki olarak ayrılmış ağ merkezi irtibat noktaları aracılığıyla, üçüncü taraflarla istihbarat değişimine de olanak sağlayacaktır. Bu sayede, hiçbir mevcut istihbarat ilişkisine zarar vermeyecek, bundan ziyade, alışılmış işbirliğini kolaylaştıracak ve yeni ortak kurumlarla değişimin başlangıcını basitleştirecektir.

AB güvenlik politikalarının mevcut istihbarat kurumlarının birleştirilmesi veya istihbarat üretimi sorumluluğunun ulusal düzeyden AB düzeyine aktarımıyla ilerleyemeyeceği dikkate alınmalıdır. Birliğin ihtiyaç duyduğu ve bu çalışmadaki öneriler benimsenecek olursa, ulusal istihbarat kurumlarıyla daha büyük bir işbirliğinin sağlandığı daha güçlü bir AB istihbarat topluluğu ortaya çıkacaktır.

Bu AB'ne üye devletlerin kendi ulusal kurumları arasında işbirliği ihtiyacı olmadığı anlamına gelmez. Böyle bir değişim doğru tehdit değerlendirilmesinin üretimi, yeni tehditlerin algılanmasını artırıcı metodların geliştirilmesi yanı sıra bunların tekrürü sonucu kazanılacak deneyimi paylaşmak için de gereklidir. Çalışmanın önerdiği, üye devletler arasındaki bu tür bir işbirliğinin Avrupa kurumları veya "başları" dışında sorumlu ulusal makamlar tarafından geniş çaplı olarak organize edilebileceğidir. Mevcut Avrupa kurumlarının SITCEN'in zaten çeşitli ulusal ve AB kurumlarının yardımıyla verebildiği dış kaynaklı

istihbaratın sunabileceğinden daha yoğun bir kurumlar arası istihbarat karışım desteğine da ihtiyaçları yoktur.

Ulusal düzeyde, kurumlar arası işbirliği her üye devlette NHAİ tarafından sağlanabilir. Ulusal makamlar böylece Avrupa istihbarat iletişim Ağı içerisinde kendi ulusal kurumlar arasındaki işbirliklerini geliştirebilirler. Bunun NHAİ tarafından yönlendirilmesi ya da ulusal kurumların diğer ülkelerdeki kurumlarla doğrudan irtibata geçmesi sözkonusu olursa, ikili mi yoksa çoklu bir temel de mi gerçekleşeceğine her ülkenin kendisi karar vermelidir. Avrupa boyutunda düzenlenmesine ihtiyaç yoktur. Bir Avrupa istihbarat iletişim sistemi böyle bir işbirliğini ve koordinasyonu kolaylaştıracaktır.

KISALTMALAR A1

BCC	İlave kopya
CC	Kopya
CFSP	Ortak Dış ve Güvenlik Politikası
CIS	Gümrük Bilgi Sistemi
CPC	Merkezi Temas Noktası
DG	Genel Müdürlük
ECHO	Avrupa Topluluğu İnsani Ofisi
EIN	Avrupa istihbarat İrtibat Ağı
EJN	Avrupa Yargı Ağı
ESDP	Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası
EU	Avrupa Birliği
EUMS	Avrupa Askeri Personeli
EUSC	Avrupa Birliği Uydu merkezi
FHQ	Güç Merkezleri
FYROM	Eski Yugoslavya Makedonya Cumhuriyeti
HUMINT	İnsani istihbarat
IGO	Hükümetler arası örgüt
IMINT	Resimsel İstihbarat
INTDIV	AB Askeri Personeli İstihbarat Dairesi
NATO	Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
NGO	Devler Dışı örgüt
NHAI	Ulusal Yüksek İstihbarat Kurumu
NIC	Ulusal İstihbarat Odası
NILO	Ulusal istihbarat irtibat Subayı
OLAF	Avrupa Sahtekârlıkla Mücadele Bürosu
OPHQ	Faaliyet Karargahları
OSINT	Açık Kaynak istihbarat
PPEWU	Politika Planlama ve Erken Uyarı Birimi
PSC	Siyasi ve Güvenlik Komitesi
RELEX	Dış İlişkiler
SGHR	Genel Sekreter / AB yüksek Temsilcisi
SIGINT	Sinyal İstihbaratı
SIS	Schengen Bilgi Sistemi
SITCEN	Ortak Durum Merkezi
UAV	İnsansız hava Aracı
UNMIK	Birleşmiş Milletler Kosova geçici Yönetim Görevi
US	Amerika Birleşik Devletleri
WEU	Batı Avrupa Birliği
WMD	Kitle İmha Silahları

BİBLİYOGRAFYA A2

Kitap ve Makaleler

- Andreas, Peter and Price, Richard 2001, 'From War Fighting to Crime Fighting: Transforming the American National Security State', içinde International Studies Review, No.3, s. 31-52.
- Becher, Klaus, Molard, Bernard, Oberson, Fredric and Polti, Alessandro 1998, 'Towards a European intelligence policy', Institute for Security Studies Western European Union (Yeni hali European Union Institute for Security Studies), Chaillot Papers, No. 34, Paris. Bunun için bkz. <http://www.iss-eu.org/>.
- Betts, Richard 2002, 'Fixing Intelligence', içinde Foreign Affairs, Vol. 81, No.1, s. 43-59.
- Bruneau, Thomas 2001, 'Controlling Intelligence in New Democracies', içinde International Journal of Intelligence and Counterintelligence, Vol. 14, No 3, s. 323-341.
- Grant, Charles 2000, 'Intimate Relations: Can Britain play a leading role in European defence – and keep its special links to US intelligence?', CER working paper.
- Hagman, Hans-Christian 2002, 'European Crisis Management and Defence: The search for Capabilities', içinde IISS, Adelphi Paper, No. 353.
- Hastedt, Glenn 1991, Controlling Intelligence, London.
- Heisbourg, François (der.) 2000, 'European Defence: making it work', içinde Chaillot Papers, No. 42.
- Herman, Michael 1995, 'Intelligence After the Cold War: Contribution to international Security?', Brassey's Defence Yearbook, s. 369-383.
- Herman, Michael 1998, 'Diplomacy and Intelligence', içinde Diplomacy & Statecraft, Vol. 9, No. 2 (July), s. 1-22.
- Hermann, Michael 2001, Intelligence Services in the Information Age. Theory and Practice, London.
- Hoffman, Bruce 1996, 'Intelligence and Terrorism: Emerging Threats and New Security Challenges in the Post-Cold War Era', içinde Intelligence and National Security, Vol. 11, No. 2, s. 207-223.
- International Crisis Group (ICG) 2001, EU crisis Response Capability: Institutions and Processes for Conflict Prevention and Management, Brussels.
- International Crisis Group (ICG) 2002, EU Crisis Response Capabilities: An update, Brussels.
- Knightley, Phillip 1988, The second oldest Profession: Spies and Spying in the twentieth century, New York.
- Large, Hans-Jürgen 1999, Innere Sicherheit im Politischen System der Bundesrepublik Deutschland, Opladen.
- Müller, Harald 2003, 'Terrorism, proliferation: a European threat assessment', içinde EUISS, Chaillot Papers, No. 58.
- Müller-Wille, Björn 2002, 'EU Intelligence Co-operation A critical Analysis', içinde Contemporary Security Policy, Vol. 23, No. 2 (August).
- Müller-Wille, Björn 2003, Thinking Security in Europe – is there a European Security and Defence Identity, Münster. Bunun için bkz.: <http://00miami.uni-muenster.de/servlets/DerivateServlet/Derivate-1012/>.
- Pullinger, Stephen and Quille, Gerrard 2003, 'The European Union: Tackling the threat from Weapons of Mass Destruction', içinde ISIS Europe and Safeworld, Discussion and Policy Papers.
- Ransom, Harry 1970, The Intelligence Establishment, Cambridge.
- Richelson, Jeffrey 1995, A Century of Spies: Intelligence in the Twentieth Century, Oxford.
- Shulsky, Abraham 2002, Silent Warfare: Understanding the World of Intelligence, third edition, Washington, D.C.
- Statewatch 2002, SIS II takes ominous shape, 4 April.
- Thuillier, François 2000, L'Europe du secret: mythes et réalité du renseignement politique interne, Paris.
- Warner, Michael 2002, 'Wanted: A Definition of Intelligence', içinde Studies in Intelligence, Vol. 46, No. 3. Bunun için bkz: www.cia.gov.

- Wijnen Reims, Joy 2002, 'Historical Overview: National Security Service (BVD) to General Intelligence and Security Service (AIVD)', DCAF Conference Paper.
- Villadsen, Ole R 2000, 'Prospects for a European Common Intelligence Policy', içinde Studies in Intelligence, Vol. 44, No. 9. Bunun için bkz.: www.cia.gov.
- Zegart, Amy 1999, Flawed by design: the evolution of the CIA, JCS, and NSC, Stanford.

Resmi Belgeler

- A secure Europe in a better world. European Security Strategy – approved by the European Council held in Brussels on 12 December 2003 and drafted under the responsibilities of the EU High Representative Javier Solana.
- COM (2002) 95 final: Communication from the Commission to the Council and the European Parliament, Democratic Control over Europol, Brussels 26 February 2002.
- COM (2002) 233 final: Communication from the Commission to the Council and the European Parliament, Towards integrated management of external borders of the Member States of the European Union, Brussels 7 May 2002.
- Congressional Research Service (CRS) Report for Congress, Homeland Security: Intelligence Support, Updated 4 March 2003, RS21283.
- Council of the European Union 2002, Document 8740/02, Denmark's national member of Eurojust, Brussels 8 May.
- Council of the European Union 2003, Press Release, 'European defence: Nato/EU consultation, planning and operations', Brussels 15 December.
- European Convention, Draft Articles on external action in the Constitutional Treaty, CONV 685/03, Brussels 23 April 2003.
- European Convention, Draft Treaty establishing a Constitution for Europe, CONV 850/03, Brussels 18 July 2003.
- European Council Santa Maria de Feira, Presidency Conclusion, 20 June 2000.
- European Council Göteborg, Presidency Report, 16 June 2001.
- European Council Thessaloniki, Presidency Conclusion, 20 June 2003.
- House of Commons, Foreign Affairs Committee, The Decision to go to War in Iraq, 9th Report, session 2002-03.
- House of Lords, Select Committee on the European Union, Europol's Role in Fighting Crime, 5th Report, Session 2002-2003.
- House of Lords, Select Committee on the European Union, EU – Effective in a Crisis?, 7th Report, Session 2002-2003.
- IGC 2003, Document CIG 57/1/03, Brussels 5 December.
- IGC 2003, Document CIG 62/03, Brussels 5 December.
- IGC 2003, Document CIG 60/03, ADD 1, Brussels 9 December.
- Informal General Affairs and External Relations Council (Gymnich), 2-3/5/2003: Statements by Foreign Minister G.A. Papandreou, Rhodes, 2/3/2003. Bunun için bkz.: <http://www.eu2003.gr/en/articles/2003/5/2/2659/>.
- Les Documents de Travail du Sénat, 'le contrôle parlementaire des services de Renseignement', Série Législation Comparée, No.103, March 2002.
- The National Security Service (BVD), Annual Report 2001.
- The Stationery Office 201, national Intelligence Machinery, second edition. Bunun için bkz.: <http://www.official-documents.co.uk>.
- U.S. House of Representatives, One Hundred Fourth Congress, Staff Study Permanent Select Committee on Intelligence, IC21: The Intelligence Community in the 21st Century, 1997. <http://www.access.gpo.gov/congress/house/intel/ic21/index.html>.
- WEU Assembly Document A/1775, The new challenges facing European intelligence – reply to the annual report of the Council, Submitted on behalf of the Defence Committee by Mr Lemoine, Rapporteur, 4 June 2002.

- WEU Assembly Document A/1801, Parliamentary oversight of the intelligence services in the WEU countries – current situation and prospects of reform, submitted on behalf of the Committee for Parliamentary and Public Relations by Mrs Kestelijn-Sierens, Rapporteur, 4 December 2002.
- White House Fact Sheet, 'Strengthening Intelligence to Better Protect America', 28 January 2003.

Hukuki Belgeler

- Schengen Convention – Convention implementing the Schengen Agreement of 14 June 1985 between the Governments of the States of the Benelux Economic Union, the Federal Republic of Germany and the French Republic on the gradual abolition of checks at their common borders.
- Europol Convention – Convention based on Article K.3 of the Treaty on European Union, on the establishment of a European Police Office. OJ C 316, 27 November 1995.
- Council Regulation (EC, Euratom) No 2988/95 of 18 December 1995 on the protection of the European Communities financial interests.
- 96/277/JHA: Joint Action of 22 April 1996 adopted by the Council on the basis of Article K.3 of the Treaty on European Union, concerning a framework for the exchange of liaison magistrates to improve judicial cooperation between the Member States of the European Union.
- 1257/96/EC: Council Regulation of 20 June 1996 concerning humanitarian aid.
- 98/428/JHA: Joint Action of 29 June 1998, adopted by the Council, on the basis of Article K.3 of the Treaty on European Union, on the creation of a European Judicial Network.
- Council Regulation (EC) No 1073/1999 of the European Parliament and of the Council of 25 May 1999 concerning investigations conducted by the European Anti-Fraud Office (OLAF).
- 2001/80/CFSP: Council Decision of 22 January 2001 on the establishment of the Military Staff of the European Union.
- 2001/555/CFSP: Council Joint Action of 20 July 2001 on the establishment of a European Satellite Centre.
- 2001/792/EC: Council Decision of 23 October 2001 establishing a Community mechanism to facilitate reinforced cooperation in civil protection assistance interventions.
- 2002/187/JHA: Council Decision of 28 February 2002 setting up Eurojust with a view to reinforcing the fight against serious crime.
- 2002/465/JHA: Council Framework Decision of 13 June 2002 on joint investigation teams.

Internet

<http://www.fas.org>

Federation of American Scientists

<http://www.geheimdienste.org>

NOTLAR

1- Philip Knightley, *The Second Oldest Profession: Spies and Spying in the Twentieth Century* (New York W.W. Norton, 1988). Ayrıca bakınız, Jeffrey Richelson, *A century of Spies: Intelligence in XX Century* (Oxford: Oxford University Press, 1995)

2- Güvenliğe daha kapsamlı bir Avrupa yaklaşımı için bakınız Björn Müller-Wille, *Thinking Security in Europe-is there a European Security and Defense Identity* (Münster: University of Münster, 2003).

3- 'A secure Europe in a Better World' Javier Solana, Ortak Dış ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi, tarafından sunulan çalışma, Avrupa Konseyi, Selanik, 20 Haziran 2003. Avrupa Konseyi tarafından 12 Aralık 2003'te onaylanmıştır.

4- Bu yüzden, çalışma, kurumsal değişiklikler önermesine ve kurumların önemli olduğunu iddia etmesine rağmen değişiklik seçeneklerinin (a) Birlikte pek çok ulusal otoritenin arasındaki mevcut yetki bölünmesinden dolayı ve (b) istihbarat işbirliği için mevcut durum dolayı kısıtlandığını belirtmektedir. Bu argüman, Amy Zegart'ın sunduğu güvenlik örgütlerinin kaynakları ve gelişimini anlamak için modifiye edilmiş yeni kurumsalcı çerçeveden ödünç almıştır. Mükemmel çalışmasında, bir örgütün gelişiminin temel olarak başlangıç yapısıyla ve daha az olarak uygun politik aktörler ve sistem dışı olayların devam eden çıkarlarıyla açıklanabileceğini savunmuştur. Çalışma konusuna uygulanması durumunda, kurumsal değişiklikleri başlatma ve dizayn etmeye, örneğin istihbarat işbirliğinin yapısındaki değişikliklere gelince, Avrupa güvenlik çıkarlarına karşı olan objektif tehditlerin değişimleri üçüncü sırada gelmektedir. Bakınız Amy B. Zegart, *Flawed by Design: the evolution of the CIA, JCS and NSC* (Stanford, Calif: Stanford University Press, 1999).

5- Bazı durumlarda, istihbarat kelimesinden kaçıldığı için ayırım daha da zor yapılmaktadır. Örneğin BM 'istihbarat' yerine daha yumuşak olan 'askeri Bilgi' terimini kullanmayı tercih etmektedir. Bakınız Michael Herman, 'Intelligence after the Cold War: Contribution to International Security?', *Brassey's Defense Year Book*, 1995, s. 369-83, burada s. 372.

6- Bu tanım bir şekilde daha geleneksel olanlardan ayrılmaktadır. Birincisi, bu çalışma, istihbarat kelimesini üretici örgüt ya da tehditlere karşı koymak için bilginin kullanılması değil sadece üretilmiş bilgi- önsezi için kullanmaktadır. İkincisi, terim ulusal düzey veya ulusal güvenlikle sınırlı değildir. Pek çok tanım için bakınız Thomas Bruneau, 'Controlling Intelligence in New Democracies' *International Journal of Intelligence and Counterintelligence*, vol.14, no. 3, 2001, s. 323-41; Glenn Hatedt (ed), *Controlling intelligence* (London: Frank Cass, 20019, S.11; Harry Howe Ransom, *The intelligence Establishment* (Cambridge: Harvard University Press, 1970); Micheal Warner, 'Wanted: A Definition of intelligence', *Studies of Intelligence*, vol.46, no.3, 2002; BAB A/ 1775 sayılı Meclis Dokümanı, 'the New Challenges Facing European Intelligence-reply to the annual report of the Council', Mr Lemoine tarafından Savunma Komitesine sunulan rapor, rapor verici, 4 Haziran 2002.

7- Bu değerlendirmelerin kendisi daha fazla istihbarat üretiminde OSINT olabilir. Fakat OTSIN'in değişimini AB düzeyinde düzenlemeye gerek yoktur.

8- Bu çalışma istihbarat üretiminin ulusal pek çok üye devlette ulusal otoritelere verilen desteği hakkında hesap vermeye niyet etmemektedir. Farklı örgütlerin bağ toplaması için bakınız <http://www.fas.org> ya da <http://www.geheimdienste.org>

9- Avrupa'da askeri istihbarat üreten ulusal örgüt örnekleri Defense Intelligence Staff (UK), Direction Generale de la Sécurité Exterieur ve Direction du Renseignement (FR)

10- Avrupa'da askeri istihbarat üreten ulusal örgüt örnekleri Security Service –M15 (UK) ve Bundesamt für Verfassungsschutz-BfV (AL). Avrupa güvenlik istihbarat örgütleri hakkında bir genel bakış için bakınız Francois Thuiller, 'L'Europe du Secret. Mythes et Realité du Renseignement Politique Interne (Paris: La Documentation Française, 2000)

11- Avrupa'da suç istihbarat üreten ulusal örgüt örnekleri National Criminal Intelligence Service-NCIS ve Metropolitan Police-Scotland Yard (UK) ve Bundeskriminalamt (AL)

12- Avrupa'da dış istihbarat üreten ulusal örgüt örnekleri Secret Intelligence Service-M16 (UK) ve Bundesnachrichtendienst (AL)

13- Listelenmiş olanlara Ölçme ve İmza İstihbaratı (Measurement and Signature Intelligence-MASINT) eklenebilir. Toplama metoduna göre organize edilen farklı istihbarat çeşitleri için örneğin bakınız: ABD Temsilciler Meclisi, One Hundred Fourth Staff Study Permanent Select Committee on Intelligence, IC21: The Intelligence Community in the 21st Century, 1997.

14- 1990'ların ortalarında ve sonlarında sıkıntıya neden olan Echlon ağı, bu tür istihbarat kaynağının en baskın örneğidir.

15- En ünlü toplama örgütü muhtemelen ABD National Security Agency'dir(NSA). Avrupalı bir örnek de İngiltere'deki Government Communications Headquarters'dir.

16- Bruce Hoffman'ın terörizmin 'amateurisation'u (amatörleşme)olarak adlandırdığı ve Harald Müller'in 'Megaterorizm' olarak isimlendirdiğinin bir kombinasyonudur. Bakınız Bruce Hoffman, 'Intelligence and Terrorism: Emerging Threats and New Security Challenges in the Post-Cold War Era', Intelligence and National Security, vol.11, no. 2, 1996, s. 207-23; Harald Müller, 'Terrorism , proliferation: A European Threat Assessment' Chailiot Paper 58 (Paris: EU Institute for Security Studies, 2003)

17- Bu, Peter Andreas ve Richard Price'in askeri ve suç tehditlerinin farklılaşmasının giderek yeniden şekillendiğini iddia ederlerken anlattıklarıdır. Peter Andreas ve Richard Price, 'From War Fighting to Crime Fighting: Transforming the American National Security State', International Studies Review, no. 3, 2001, s. 31-52.

18- Örneğin bakınız: Herman, 1995, p.376.

19- Richard K. Betts, 'Fixing Intelligence' Foreign Affairs, vol. 81, no. 1, 2002, s. 43-59, burada s.44.

20- Bu argümanlar önceden Björn Mülle-Wille, 'EU Intelligence Cooperation Acritical Analysis', Contemporary Security Policy, vol. 23, no. 2, Ağustos 2002 sunulmuştur. Ayrıca bakınız Klaus Becher, Bernard Molard, Frederic Oberson ve Alessandro Politi, 'Towards a European Intelligence Policy', Chaillot Paper 34 (Paris: Institute for Security Studies of WEU, 1998); Ole R. Villadesen, 'Prospects for a European Common Intelligence Policy', CİA, Studies of Intelligence, no. 9, summer 2000; ve François Heisbourg (ed.), 'European Defence: making it work', in Chaillot Paper 42 (Paris: Institute for Security Studies of WEU, 2000), özellikle Charles Grant'ın 2000'de CER çalışma kağıdı olarak yayınlanan 'Intimate: relations: can Britain play a leading role in European Defence- and keep its special links to US intelligence''e çok katkısı olan 5. bölümde, 'Intimate Relations: the issue of intelligence sharing'.

21- Alıcı istihbaratı sağlayanın güvenlik verilerini elde etmeyen üçüncü bir tarafla paylaştığı zaman Truva atından bahsedilmektedir. Bir alıcının istihbaratı başkalarına göndermesinin bir nedeni, üçüncü taraf güvenlik olaylarıyla ilgilenen aynı uluslararası organizasyona üye olmasa bile üçüncü bir tarafla iyi ilişkileri olması olabilir. İskandinav Devletleri ya da İngiltere ve Amerika bunun bir örneği olabilir. Başka bir neden alıcının üçüncü bir tarafla istihbarat takas etmesidir. Bu tür bir istihbarat akışının ilk üye devletlerin çıkarlarıyla çatışmak zorunda değildir. Fakat hayati faktör, ikinci ve üçüncü taraflar arasındaki değişimin onu toplayan tarafından kontrol edilememesidir. Buna ek olarak, üçüncü tarafın hangi farklı bilgiyi vermediğini bilmediği için bilgiyi geçen ikinci devlet bilgiyi toplamanın sonuçlarının farkında olmayabilir. Zararsız bilgi olarak görünen bir şey geniş bir yapı bozda hayati bir parça haline gelebilir.

22- Örneğin bakınız: Avam Kamarası, Dış İşleri Komitesi, The Decision to go to war in Iraq, 9. Rapor, bölüm 2002-3.

23- Amerika Birleşik Devletleri ve Hollanda'daki yeni düzenlemeler bu tür adaptasyonların bir örneğidir. ABD Anavatan Güvenliği Departmanının oluşturulmasının istihbarat servislerinin yayılmasıyla sonuçlanmadığı not edilmelidir. Bunun yerine, Federal hükümetten olduğu kadar yürütme örgütlerinden ve devlet ve yerel hükümet örgütlerinden ve OSINT'en gelen raporlar, değerlendirmeler, analizler ve geliştirilmeyen istihbarata ulaşılmış olacaktır. Başkan Bush'un Birlik Çağrısında (28 Ocak 2003) istediği Terörist Tehdidi Bütünleştirme Merkeziyle (TTIC), tersine, birleşecek ve tüm tehdit bilgilerini Merkezi İstihbarat Direktörü altında tek bir yerde analiz edecektir. TTIC, diğer örgüt elementleriyle birlikte CIA'nın Terörizme Karşı Merkezini ve FBI'nın Terörizme karşı bölümünü kuşatacak gibi gözükmektedir. CIA ve FBI'dan elementleri kuşatarak bu birleşme iç ve dış güvenlik arasındaki bölünmeyi ortadan kaldıracak ve farklı dalları bir araya getirecektir. Ya da Beyaz Saray'ın 'Strengthening Intelligence to Better Protect America' adlı ve 28 Ocak 2003 durum kağıdında belirtildiği gibi: 'Terörist Tehdidi Bütünleştirme Merkezi terörizm üzerine dış ve iç istihbarat analizlerini arasındaki 'dikişleri' kapatacaktır. Ayrıca bakınız Kongre Araştırma Servisi'nin (Congressional research center-CRS) Kongre için raporu, Homeland Security: Intelligence Support, 4 Mart 2003, RS21283'e bakınız.

Hollanda yeni tehdit çevresine bir önceki güvenlik istihbarat örgütünü (BVD-Binnelandse Veiligheids Dienst) Genel İstihbarat ve Güvenlik Servisine (AIVD-Algemene Inlichtingen-

en Veiligheids) dönüştürerek ve başka ülkelerdeki soruşturma yürütme görevini genişleterek adapte etmiştir. 'Binnelande' (iç işleri) ve 'algemene' (Generik) arasındaki farkı not ediniz. Bu, terörizm, yasadışı göç gibi soruşturmanın olasılıklarını genişletmektedir. Bakınız Joy Wijnen Reims, 'Historical Overview: National Security Service (BVD) to General Intelligence and security Service (AIVD)', DCAF Conference Paper, 2002. Ayrıca bakınız The National Security Service, Annual Report 2001.

24-Micheal Jorsback'a (Özel Danışman, İsveç Adalet Bakanlığının Polis Konuları ve Kamu Düzeni ve güvenlik bölümü) bu kültürel farklılıkları açıklamasından dolayı ve bu şeklin fikri için teşekkür ediyorum.

25-Bu bölüm Müller-Wille 2003 üzerine eklemektedir. AB'nin OGD ve AGSP kurumlarının bir organizasyonel özeti için bakınız: International Crisis Group (ICG), EU crisis Response Capacity: Institutions and Processes for Conflict Prevention and management, Brüksel, 2001; ve ICG, Eu crisis Response Capabilities: An Update, Brüksel, 2002. Ayrıca bakınız Lordlar Kamarası, Avrupa Birliği Çalışma Komitesi, EU-Effective in a Crisis?, 7. rapor, bölüm 2002-3.

26- Ayrıca not 32'ye bakınız.

27- Bakınız: 20 Haziran 2001 tarihli Avrupa Uydu Merkezinin kurulmasına ilişkin Konsey'in Ortak Hareketi 2001/555/CFSP

28- Bakınız: Villadsen 2000.

29- Bakınız: Hans-Christian Hagman, 'European Crisis Management and Defence: The Search for Capabilities', Adelphi Paper 353, 2002, s. 46.

30- Tümgeneral Graham Messervy-Whiring'e (EUM'lerin eski genelkurmay başkanı ve şu anda Birmingham Üniversitesinde Güvenlik ve Diplomasi Çalışmaları Merkezinin müdür yardımcısı)bu şekli bana netleştirmesinden dolayı teşekkür ediyorum.

31- Avrupa Birliği Antlaşmasının 17(2) maddesi Petersberg görevinin dışında olan işbirliğini açıkça dışarıda bırakmasa bile ('bu makalede buna referans eden sorular içine insani ve kurtarma görevlerini, barışı koruma görevleri, kriz yönetiminde mücadele gücü görevleri, dahil etmelidir), ikinci sütunun hükümetler arası yapısı göz önüne alındığında geçerli bir kısıtlama olarak algılanabilir. Bu, EUM'lerin 'görev tanımları'nı şu anki erken uyarılarını, durum değerlendirmesi ve stratejik planlama görevlerini Petersberg görevlerine göre kısıtlamasından kaynaklanmaktadır. .

32- Avrupa için bir Anayasa oluşturan antlaşma taslığının 42. ve III-231 maddelerinde belirtildiği gibi bir dayanışma hükmünün kabulünün, gerekli olan askeri istihbarat desteği üzerinde mutlaka bir etkisi olması gerekmemektedir. AB'nin kendisi koordine edici bir rol oynaması durumunda değişiklikler ortaya çıkacaktır. Fakat askeri önlemleri dahil eden böyle bir yardımın Brüksel aracılığıyla olmasındansa ikili bir düzeyde koordine edilmesi mümkündür ve kanımca da böyle olacaktır. Bir AB '5. maddesi'nin tanıtımının, AB'nin İtalyan Başkanlığının önerdiği gibi, ifade edeceği de belirgin değildir. Müttefik olmayan devletlerin bir müdahalesinden sonra, açık '5. madde' taahhüdünün ilk önerisi ' bu belirli üye devletlerin güvenlik ve savunma politikalarının özel karakterine

peşin hüküm vermemelidir' cümlesi eklenmiştir. Bakınız IGC 2003, doküman CIG 57/1/03, Brüksel, 5 Aralık 2003, s. 4; IGC 2003, doküman CIG 62/03, Brüksel, 5 Aralık 2003, s. 2; IGC 2003, doküman CIG 60/03 ADD 1, Brüksel, 9 Aralık 2003, s. 33.

33- Rusya ile ilgili olarak şu an 'Avrupa için Doğu' içerisinde ve Kuzey Kore durumunda 'Dünyanın Geri kalanı' bölümünde yapıyor olmasına rağmen.

34- Konseyin 22 Ocak 2001 2001/80/CFSP no'lu Avrupa Birliğinin Askeri personelinin kurulması üzerine kararının ekinin 1. dipnotuna bakınız.

35- Avrupa Birliği Konseyi, Basın Açıklaması, 'European Defence: NATO/EU consultation, planning and operations', Brüksel, 15 Aralık 2003.

36- Örneğin BAB'ın varlıklarının denetlenmesi hakkında bakınız, Avrupa Birliği Helsinki Başlık Katalogu ve NATO'nun savunma kapasiteleri inisiyatifi. İyi bir özet için bakınız Hagman 2002.

37- 30 gün içerisinde sevk edilecek olan 1000 tane. Bakınız Santa Maria de Feira Avrupa Konseyi, Presidency Conclusion, ek I: Presidency Report, 19/20 Haziran 2000. Ayrıca bakınız Göteborg Avrupa Konseyi, Presidency Report, ek I. 'Strengthening the Common European Security and Defense Policy, 16 Haziran 2001.

38- Yerel otoriteler, manga birliği olmayan AB yerine manga birlikleri olan tek bir üye ülkeye dönecekleri için sonraki ilkinden bile daha az istenilmektedir.

39- Bakınız Göteborg Avrupa Konseyi, Presidency Report, ek III. Ayrıca Bakınız Lordlar Kamarası, Avrupa Birliği Çalışma Komitesi, 7. rapor, bölüm 2002-03.

40- William Shapcott, Ortak Durum merkezi Başkanı, Lordlar Kamarasının Avrupa Birliği Sözlü Kanıt Çalışma Komitesi, 7. rapor, bölüm 2002-3, s. 17.

41- Bakınız Komisyondan Konseye ve Avrupa Parlamentosuna bildiri, 'Towards Integrated Management of External Borders of the member States of the European Union', COM (2002) 233 finali, Brüksel, 7 Mayıs 2002.

42- Bakınız Schengen Konvansiyonununun 101. maddesine

43- 'SIS II takes Ominous Shape', Statewatch, 4 Nisan 2002.

44- Şu an veriler iadesi istenen kişilerle ilgilidir (Schengen Konvansiyonu 95. madde); kabul edilmemiş giriş amacıyla rapor edilen yabancılar (96. madde); kaybolan kişiler ya da geçici olarak kendi korumaları için ya da tehdidi önlemek için güvenli bir yere yerleştirilen kişiler (97. madde); görgü tanıkları veya saldırıdan suçlanmış ya da hüküm giymiş kişiler (98. madde); ihtiyatlı denetim ya da özel kontrol amacı için kişiler ve araçlar (99. madde); ve el koyma veya suç yargılama usullerinde kanıt amacıyla utulan aletler (100. madde).

45- Bakınız Konsey tarafından Avrupa Birliği Antlaşmasınının K.3. maddesi uyarınca benimsenen 96/277/JHA: 22 Nisan 1996 tarihli ve adli işbirliği arttırmak için Avrupa Birliği Üyeli devletleri arasında irtibat yargıçlarının değişimi için bir çerçeve ile ilgili ortak kararı. Ayrıca Avrupa Birliği Antlaşmasınının Avrupa Adli Ağının kurulması üzerine olan K.3 maddesi

Bağlamında Konsey tarafından benimsenen 98/428/JHA: 29 Haziran 1998'in 4(2)maddesine bakınız

46- Avrupa Parlamentosunun ve Konseyin 25 Mayıs 1999 tarihli Avrupa Sahtekârlıkla Mücadele bürosu (OLAF) tarafından yürütülen soruşturmalara ilgili Konsey düzenlemesi (EC) No 1073/1999, 3. ve 4. madde. Üçüncü ülkelerdeki kontroller yürürlükteki işbirliği antlaşmalarıyla yürütülmektedir.

47- Ekonomik işletmeciler, ulusal kanunun düzensizlik işleyen ve düzensizlik için sorumluluk alma ve işlenmediğini garantilemek görevi altında olanlara resmi kapasite verdiği, bu tür doğal ve kanuni kişiler ve başka varlıklardır. Konsey Düzenlemesinin 25 Mayıs 1995 tarihli Avrupa Topluluklarının finansal çıkarlarının korunması konulu 9(4) maddesi (EC, Euratom) no 2988/95.

48- 2002/187/JHA'nın Madde 9(4)'ü: Konseyin 28 Şubat 2002 tarihli Eurojust'ın ciddi suçlara karşı savaşı güçlendirmesi için kurulması üzerine kararı

49- Madde 13(2) 2002/187/JHA.

50- Ana sayfasında kendini 'Avrupa Birliği Suç İstihbaratı Örgütü' olarak tanıtmaktadır. Bakınız FAQ <http://www.europol.eu.int>.

51- Avrupa Birliği Antlaşmasının K.3. maddesi temelinde Konvansiyonun Avrupa Polis Ofisi kurulması üzerine (Europol Kovansiyonu) 2. maddesi ve eki.

52- Örneğin bakınız: Hans-Jürgen Lange, Innere Sicherheit im Politischen System des Bundesrepublik Deutschland (Opladen: Leske + Budrich Verlag, 1999), s. 144.

53- Kriz yönetimi için önemli olmasına rağmen istihbarat örgütlerinden herhangi bir desteğe gerçekten ihtiyaç duymamasından dolayı sivil yönetim burada belirtilmemiştir.

54 -Katılım, üye devletler dışındaki adaylara da açıktır. 23 Ekim 2001 tarihli, sivil koruma yardım müdahalelerinde güçlendirilmiş işbirliğini kolaylaştırmak için bir topluluk mekanizmasının kurulmasıyla ilgili Konsey 2001/792/EC Kararının 7. maddesi

55- Yeni kurulan ABD Anavatan Güvenliği Departmanının İstihbarat bölümünün (bilgi Analizi ve Altyapısı için Direktörlük) arkasındaki ana düşünce budur. Congressional Research Center'in (CRS) Kongre için Raporuna bakınız, Homeland security: Intelligence Support, 4 Mart 2003'te düzeltilmiş, RS21283.

56- Örneğin Afganistan, Bosna Hersek, Hırvatistan, Lübnan ve Zimbabve'de. AB mayın temizleme faaliyetleri hakkında daha fazla bilgi için bakınız: <http://eu-mine-actions.jrc.cec.eu.int/demining.asp>.

57- 1257/96/EC :Konsey'in 20 Haziran 1996 tarihli ve İnsani yardım ile ilgili düzenlemesine göre.

58- Diploması ve istihbarat arasındaki ilişki ve farklılığın daha yakından anlatımı için bakınız: Michael Herman, 'Diplomacy and intelligence' Diplomacy and Statecraft , vol.9, no.2, Haziran 1998, ss. 1-22, burada s. 5.

59- Fransa, Almanya, İtalya, Hollanda, İspanya, İsveç ve İngiltere.

60- Bu atanmış analizciler haricinde SITCEN PPEWU'dan (Policy Unit Front End) iki diplomat, EUM'lerden üç askeri memur (ikisi INTDIV'den ve bir tane de Operasyon Bölümünden) ve Polis Planlama Birliğinden bir polis memurunu da kapsamaktadır. Bakınız: Shapcott, ibid., s.16.

61- Shapcott, Lordlar Kamarasının AB Çalışma Komitesi içinde, 7. rapor, bölüm 2002-3, s. 17.

62- Avrupa Birliği Antlaşmasının 27. maddesine bakınız. (Amsterdam Antlaşması)

63- Avrupa Topluluğunu oluşturan antlaşmanın 'genel sekreterliğin organizasyonu üzerine Konsey karar verecektir' diyen 2107(2) no'lu maddesine ters düşüyormuş gibi görünebilir. SITCEN'in tüm üyeleri atanmış olduklarına göre resmi olarak böyle bir kararı zorunlu kılmamaktadır.

64- Özellikle Avustralya Grubu (kimyasal silahlar konvansiyonu ve biyolojik ve toksin silahlar konvansiyonuna bağlı olarak), Zangger Komitesi ve Nükleer Üreticiler Grubu (silahların yayılmasını önleme antlaşmasının hedeflerine bağlı olarak), Misil teknolojisi kontrolü rejimi ve Wassenaar Ayarlaması.

65- Anti-personel mayın ve diğer yok edicilerin kullanılmasını, stoklanmasını, üretilmesini ve transferini yasaklayan konvansiyon.

66- 'EU Strategy against Proliferation of Weapons of mass Destruction', Avrupa Konseyi tarafından 12 aralık 2003'te kabul edilmiştir. Genel olarak konu hakkında daha fazla bilgi için bakınız: Stephen Pullinger ve Gerard Quille, 'the European Union: Tackling the Threat form Weapons of Mass Destruction', ISIS Europe and Safeworld, Discussion and policy papers (2003).

67- Bu, 2-4 aylık bir süre içerisinde çalışan PPEWU için de geçerlidir. 'erken Uyarı' işlevi, gelecek aylar içerisinde hangi tehditlerin ortaya çıkacağını analize etmek yerine AB'nın kısa bir zamanda bir duruma nasıl karşılık vereceğini cevaplamak için donatılmıştır.

68- Bakınız: Müler-Wille 2003, ss. 144-56.

69- İki başlı yargıçlarla Eurojust ikisinin bir karşımı olarak bile görülebilir.

70- Burada karşılıklı istihbarat değişiminin hala devam ettiği NATO'yla bir paralellik çizilebilir. Micheal Hermann (1995, s 374) 'yeşil kapaklı kapılar ardında özel brifingler vermek' de çalışan ulusal birimlerin gayri resmi sisteminden bahsetmektedir. İttifakın hiçbir zaman bir merkezi istihbarat 'başı' oluşturmaması kolayca açıklanabilir. NATO, ulusal otonomiye kısıtlamadan ya da üye ülkelerin herhangi bir sorumluluktan kaçındırarak ve bağımsız bir yürütme organı olmadan ulusal operasyonlara bir alternatif oluşturmuştur.

71- Teknik istihbaratın kantitatif ve kalitatif gelişimi çoğunlukla harcamayı yükseltme ve araştırma ve gelişim ve tedariki daha verimli yapma sorusudur. Genelde tedarikin AB içerisinde nasıl düzeltilebileceği üzerine daha detaylı öneri için bakınız, Burlard Schmitt, 'the European Union and Armements. Getting a bigger bang fort he Euro', challiot Paper 63 (Paris: güvenlik çalışmaları için AB Enstitüsü, Ağustos 2003).

72- Eurojust için de aynı durumdur. Burada, her üye devlet Eurojust'ın ulusal üyesinin elinde tuttuğu adli gücün doğasını ve miktarını belirlemektedir. Bakınız: 2002/187/JHA madde 9(3). Fakat bu makaleyi yazma esnasında Danimarka'nın Eurojust'ın ulusal üyesinin yetkilerini belirleyen tek ülke olduğu belirtilmelidir. Avrupa Birliği 8740/02 'Danimarka'nın Eurojust ulusal üyesi' adlı Konsey dokümanına göre ulusal üyenin Danimarka'daki suç davalarında soruşturma ve mahkûmiyet getirmeye yetkisi olmayacaktır, adli bir otorite olarak da yetkisi olmayacaktır.

73- 2002/465/JHA: 13 Haziran 2002 tarihli ortak soruşturma birlikleri hakkındaki Konsey Çerçeve kararı.

74- Avrupa Konvansiyonunun madde 2(1)'i.

75- Bakınız: Europol Konvansiyonu madde 2.

76- Kosova'daki uluslararası polis gücü, şu anda, İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri, Fransa, İspanya ve İtalya tarafından kurulan Merkezi Suç Soruşturma Biriminden (CCIU) destek almaktadır.

77- Avrupa Konvansiyonunun 17. maddesi, 'Draft Articles on external action in Constitutional Treaty, CONV 685/03, Brüksel, 23 Nisan 2003. fakat Son Taslak Antlaşması'nın madde III-210'de bu göreve daha az öncelik verilmiştir.

78- Bazı AB ülkelerinde parlamento denetimi için bakınız: 'parliamentary oversight of the intelligence services in the WEU countries- durrent situation and prospect reforms', Mrs Kestelijn-Sierens (rapor yazarı) tarafından parlamenter ve kamu ilişkileri Komitesi'ne sunulan BAB meclis dokümanı A/1801, 4 Aralık 2002. Ayrıca bakınız: les Documents de Travail du Senat, 'Le controle parlementaire des services de Renseignement', Serie Legislation Comparée, no. 103, Mart 2002.

79- Bakınız: Lordlar kamarası, Avrupa Birliği Çalışma Komitesi, Europol's Role in Fighting Crime, 5. rapor, bölüm 2002-2003. Ayrıca bakınız Komisyon'dan Konsey ve Avrupa Parlamentosuna Komünike, 'Democratic control over Europol', COM (2002) 95 final, Brüksel, 26 Şubat 2002.

80- Berne Klübü bazı güvenlik istihbaratının ortak bir ağ üzerinden değişimini yaptığı için bir istisna olarak düşünülebilir.

81- Bunun geniş bir bant aralığına ihtiyaç duyduğu gayet açıktır. Fakat ağ beklenen değeri ekleyecekse, bu teknik gereklilik karşılanmalıdır.

82- NATO'nun böyle seçici bir değişime izin veren BICES sistemi (Savaş Alanında Bilgi Toplanması ve Çıkarılması Sistemi) bu özelliği geliştirirken hesaba katılmalıdır.

83- Finansman değişilmesi gereken bir başka konudur. Teknik standartların ne olduğundan bağımsız olarak bir Avrupa Ağının kurulmasının maliyeti, ulusal düzeyde kullanılan şimdiki sistemin yeni standartla ne kadar uyum içerisinde olmasına göre devletten devlete geçeceği gayet açıktır. AB'nin maliyet gelişimini üstlenmesi ve üye ülkelerin sermayesiyle olduğu kadar ağın AB yapısı içerisinde finanse edilmesine izin verilmelidir.

84- Bu tür kurallar şimdiden var olmaktadır. Europol Konvansiyonunun 21(3). Maddesine

göre Europol tarafından verilerin depolanması konusunda zaman sınırı 3 yıldır.

85- Ortak hareket 98/428/JHA'nın madde 2(2)'ye bakınız. İrtibat noktaları, suç kovuşturmalarında veya soruşturmalarında ('uluslararası adli düzen veya 'talimat mektupları' olarak adlandırılan) gayri resmi olarak yardım için talebi çabuklaştırabilir. Ulusal otoriteler gerekli bilgiyi ve irtibat noktasından yardımı elde ettikten sonra var olan adli işbirliğiyle ilgili iletişim doğrudan yetkili otoriteler arasında ve EJM dışında gerçekleşmektedir.

86- JIC'nin görev ve sorumlulukları Ulusal İstihbarat Mekanizması'nın broşürünün İngiltere Daimi Ofisi tarafından yayınlanan ikinci basımının s.19'da belirtilmiştir.

87- Europol Konvansiyonun 18. maddesine bakınız. Europol'den üçüncü taraflara verilerin iletimi hakkındaki bir tartışma için bakınız, Lordlar Kamarası, Avrupa Birliği Araştırma Kurulu, Europol's Role in Fighting Crime, 5. rapor, Bölüm 2002-2003.